

SCHOOLVEILIGHEIDSPAN
Zuid-West College
2023-2024

Inhoud

Wettelijk kader	4
1. Wat verstaan we onder veiligheid?	5
Fysieke Veiligheid	5
Sociale veiligheid	5
Externe partijen en zorgstructuur	6
Wijkagent	6
Pedagogische conciërge	6
2. Coördinatie veiligheid	7
De school en schoolleiding	7
Arbostructuur	7
Arbo-portefeuillehouder	7
Arbocommissie	7
Medezeggenschapsraad	7
Preventiemedewerker / veiligheidscoördinator	7
Coördinator Passend Onderwijs	8
Vertrouwenspersoon intern/extern	8
Bedrijfshulpverlening (BHV en EHBO)	8
Omgaan met de media	9
Het leerlingenstatuut	9
Meting/evaluatie	9
Vensters voor verantwoording	10
Convenant Schoolveiligheid	10
3. Schoolgebouw en omgeving	11
Inrichting	11
Rookvrije ruimte	12
Brandveiligheid	12
Gebruiksvergunning	13
Nood-evacuatieverlichting	13
Rookmelders	13
Geluid	13
Trillingen	13
Ioniserende straling	13
Licht	13
Water	14
Klimaat	14
Elektriciteit	14
Maatregelen	14
Gas	14
Toegang	15
Verlichting	15
Graffiti	15
Zwerfvuil	15
Communicatie met de buurt	15

Fietsenstalling	15
Openbaar vervoer	15
4. Schoolregels	16
Gedragsregels en huisregels	16
Kledingvoorschriften	16
Aanpak verzuim	16
Het absentie-registratiesysteem	16
Pesten	16
Klachtenregeling	16
Huurders	16
5. Schoolbinding	17
Inrichting van klaslokalen, gangen, overige ruimtes	17
Pauzeruimten	17
Binnen- en buitenschoolse activiteiten	17
Voorlichting aan ouders.	17
Oudervereniging	17
Betrokkenheid leerlingen	17
6. Scholing	18
Leerlingen	18
Opleiding van het personeel	18
Coaching van het personeel	18
Hanteren van conflicten	18
7. Toezicht en surveillance	19
Algemeen	19
Surveillance	19
Schoolstewards	19
8. Kwaliteitshandhaving veiligheidsbeleid	20
Preventieve maatregelen	20
RisicoInventarisatie en Evaluatie (RI&E)	20
Kwaliteit onderwijs	20

Wettelijk kader

Scholen hebben de verantwoordelijkheid om een veilige omgeving te creëren voor leerlingen, medewerkers en bezoekers. Dit is geborgd in verschillende wetten en regelgeving:

- De Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet).
- De Wet op het Voortgezet Onderwijs.
- Het toezichtkader van de Onderwijsinspectie.

De Arbowet schrijft voor dat (onderwijs)werkgevers verplicht zijn een veiligheidsbeleid te voeren. Aanvullend hierop hebben werkgevers en werknemers in de CAO afgesproken dat elke school een veiligheidsplan opstelt dat in de schoolgids opgenomen wordt.

Binnen de CAO zijn onder meer afspraken gemaakt over de sociale veiligheid binnen de school. Uit 'Artikel 18.6 CAO VO 2011-2012: Veiligheid en het voorkomen van seksuele intimidatie, racisme, agressie en geweld':

Lid 1. De werkgever stelt in overleg met de P(G)MR het beleid vast dat gericht is op het realiseren van een gezonde en veilige leer- en werkomgeving binnen de instelling, bedoeld voor alle geledingen. De werkgever evalueert jaarlijks het gevoerde beleid.

Lid 2. Binnen het in lid 1 bedoelde beleid worden ten aanzien van de werknemers in ieder geval afspraken gemaakt over:

- het bewerkstelligen van sociale en fysieke veiligheid;
- het voorkomen van seksuele intimidatie, racisme, agressie en geweld;
- het voorkomen van ziekteverzuim;
- de personeelszorg;
- de scholing en begeleiding van werknemers die nodig is met het oog op het realiseren van het voorgaande.

Lid 3. De afspraken als bedoeld in lid 2 richten zich in het bijzonder ook op:

- de werknemers met toezichthoudende taken en de bedrijfshulpverleners;
- de facilitering van de bedrijfshulpverleners, waarbij uitgangspunt is dat alle kosten in tijd en geld voor rekening van de werkgever zijn en dat zittende bedrijfshulpverleners geen nadeel ondervinden van deze afspraken.

Zorgplicht

Scholen hebben een bijzondere zorgplicht voor de gezondheid en de veiligheid van leerlingen en medewerkers. Scholen zijn verantwoordelijk voor hun medewerkers en de aan hun zorg toevertrouwde leerlingen en moeten erop toezien dat ze geen schade toebrengen aan zichzelf of anderen. Het gaat dan om fysieke schade en emotionele belasting (wat kan leiden tot verzuim en uitval) door bijvoorbeeld agressie, geweld, pesten, discriminatie, homo-intimidatie en seksuele intimidatie tussen werknemers, leerlingen en ouders, maar ook tussen leerlingen onderling. Beleid op het voorkomen en beheersen van deze ongewenste zaken is nodig; als onderdeel van het arbobeleid én als onderdeel van het schoolveiligheidsplan.

Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling

Op het Zuid-West College maken wij gebruik van de [Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling](#).

Seksuele intimidatie

Bij een redelijk vermoeden van een strafbare vorm van seksuele intimidatie en seksueel misbruik (artikel 6 Wet op het Onderwijstoezicht) wordt de [vertrouwensinspecteur](#) door het bevoegd gezag ingeschakeld, via het [centrale meldpunt vertrouwensinspecteurs](#).

1. Wat verstaan we onder veiligheid?

Het Zuid-West College streeft naar een goed en veilig werk- en leerklimaat voor medewerkers en leerlingen en ziet dit als een belangrijke voorwaarde om mensen optimaal tot ontwikkeling te laten komen. Het gaat dan om fysieke en sociale veiligheid, incidenten en calamiteiten en het gebouw en de omgeving. In dit schoolveiligheidsplan staat wat we binnen de school doen en nastreven binnen al deze veiligheidsaspecten.

1.1 Fysieke veiligheid (o.a. RI&E)

Een fysiek veilige school heeft een goed onderhouden gebouw waarbij de inrichting geen gevaar oplevert voor leerlingen, medewerkers en bezoekers. Hiertoe is een aantal zaken van belang:

- Leerlingen en medewerkers weten wat ze moeten doen bij brand of andere calamiteiten.
- De school oefent jaarlijks een ontruiming en evalueert deze oefening met alle teamleden.
- Vluchtwegen zijn vrij van obstakels.
- De directie ziet toe op regelmatige inspecties van het gebouw en schoolplein:
 - o de school controleert jaarlijks het gebouw onder leiding van de facilitair manager;
 - o de school controleert jaarlijks de brandveiligheid van het gebouw en verwerft een gebruikersvergunning (in samenwerking met de brandweer).
- Het veiligheidsbeleid is actueel en de school bezit instrumenten om dit te controleren.
- Voor het creëren van een veilige schoolomgeving werkt de school samen met ouders, GG&GD, de brandweer, de arbodienst en de gemeente.
- De school vult eens in de vier jaar een [risico-inventarisatie en -evaluatie](#) (RI&E) in, in samenwerking met de preventiemedewerker en de MR en stelt een plan van aanpak op. Dit plan wordt jaarlijks geëvalueerd en aangepast (arbobeleidsplan).
- De school heeft een bedrijfshulpverleningsplan waarin beschreven wordt welke handelingen worden verwacht bij calamiteiten.
- De school heeft voldoende bedrijfshulpverleners die regelmatig worden (bij)geschoold en er is een aantal personeelsleden geschoold op het gebied van EHBO.
- De school draagt dagelijks - en na vakanties extra - zorg voor het doorstromen van het water in verband met legionella.
- De schoolpleinen kennen een duidelijke afbakening.

1.2 Sociale veiligheid

Op een sociaal veilige school voelen leerlingen zich thuis. Ze komen graag naar school, ervaren de sfeer als prettig en voelen zich serieus genomen door de docenten. Ook voor medewerkers is het van groot belang dat zij zich veilig voelen. Geweld richting elkaar of medewerkers achten we ontoelaatbaar.

Het Zuid-West College voorkomt sociaal onveilig gedrag waar mogelijk door op actieve en positieve wijze sociaal gedrag te stimuleren. Mocht het toch voorkomen dat er sociaal onveilige situaties ontstaan, dan reageren we hier adequaat op. We streven ernaar eventuele problemen al in een vroeg stadium te herkennen en onderkennen, zodat er we snel op kunnen reageren en erger kunnen voorkomen.

De maatregelen die we nemen om een sociaal veilig klimaat te borgen:

- De school heeft een [klachtenregeling](#) en één contactpersoon als aanspreekpunt voor klachten.
- Er zijn gedragsregels opgesteld en afspraken vastgelegd en dit is met alle betrokkenen gecommuniceerd.
- De school creëert een veilige omgeving voor leerlingen. Communicatie met ouders wordt essentieel geacht in dit opzicht. Daarom onderhouden de mentoren nauw en minstens drie keer per jaar contact met ouders. Één keer bij de start van het schooljaar en tweemaal bij het einde van de periodes. Indien nodig gebeurt dit contact natuurlijk vaker.
- We stemmen het onderwijs af op de mogelijkheden van de individuele leerling. Ons ondersteuningsteam zorgt dat alle leerlingen in beeld blijven en regelen indien nodig extra

ondersteuning vanuit buiten de school bij zowel onderwijs als indien nodig bij persoonlijke omstandigheden.

- Eens in de twee jaar wordt een [tevredenheidsonderzoek](#) afgenomen onder leerlingen en ouders waarbij ook het aspect sociale veiligheid aan bod komt.
- Elke twee jaar wordt er ook onder de medewerkers een tevredenheidsonderzoek afgenomen.
- Het antipestbeleid is vastgelegd in een [anti-pestprotocol](#). Daarin wordt aandacht besteed aan de gepeste leerling, de pester en de zwijgende middengroep. Daarnaast heeft de school een anti pest coördinator die gelijk ingrijpt waar dat nodig is.
- Geweld op school wordt niet toegestaan. Er worden duidelijke grenzen gesteld aan leerlingen en ouders. Eventuele sancties kunnen volgen. De sarbochool kan hierbij gebruik maken van het [schorsingsbeleid](#).
- De school heeft zowel voor personeel als voor leerlingen een vertrouwenspersoon.
- Gedurende het schooljaar worden er diverse programma's aangeboden aan zowel leerlingen als ouders/verzorgers gericht op: actief burgerschap en sociale integratie, voorlichting seksuele diversiteit en gezondheid.
- De school heeft een [klokkenluidersregeling](#) via Lucas Onderwijs.
- De school is in het bezit van een [integriteitscode](#) via Lucas Onderwijs.

1.3 Externe partijen en zorgstructuur

De school is verantwoordelijk voor een veilig en gezond werk- en leerklimaat in de schoolgebouwen en op de daarbij behorende terreinen, maar de regie op de veiligheid rond de scholen berust bij gemeente en justitie. De gemeente is verantwoordelijk voor de openbare orde en de politie voor veiligheidsactiviteiten op en rond scholen.

Het is belangrijk dat de school zowel proactief als reactief goed samenwerkt met bovengenoemde externe partijen en hulpverlenende instanties. Minimaal één keer per schooljaar vindt controle plaats op verboden spullen en middelen, bij voorkeur in samenwerking met de politie. Voorafgaand aan de controle wordt duidelijk aangegeven waarom deze controles worden gehouden.

Door structureel overleg te voeren met externe partijen over problemen die op school (dreigen te gaan) spelen en specifieke leerlingen die hierbij betrokken zijn, kunnen escalaties voorkomen worden danwel kan bij escalaties effectief gehandeld worden. Daarom heeft de veiligheidscoördinator structureel (preventief) contact met in ieder geval de wijkpolitie.

1.4 Wijkagent

Het Zuid-West College werkt nauw samen met de wijkagent zodat bij problematisch gedrag van leerlingen tijdig en consequent kan worden ingegrepen en een veilige leer- en schoolomgeving kan worden geborgd.

1.5 Pedagogische conciërge

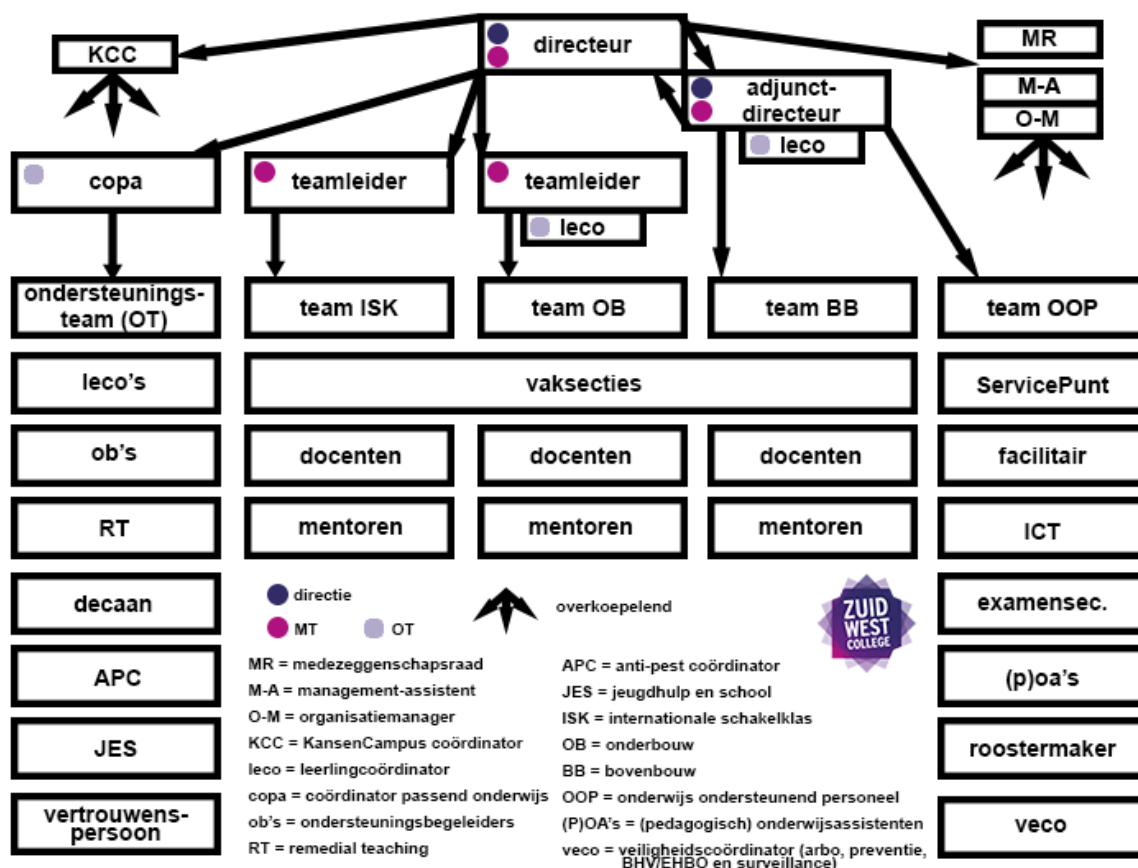
Het Zuid-West College heeft een pedagogische conciërge in dienst. Deze collega beschikt over speciale vaardigheden om op een veilige manier met leerlingen, collega's, ouders en externen (bijvoorbeeld de politie) om te gaan en te overleggen. Hij of zij is in staat om situaties te herkennen, op waarde te schatten en adequaat te reageren. Van de pedagogische conciërge wordt een hoge mate van zelfstandigheid verwacht. De functie van pedagogische conciërge past goed in het veiligheids- en zorgbeleid van de school.

2. Coördinatie veiligheid

2.1. De school en schoolleiding

Volgens de Arbowet draagt de werkgever zorg voor de veiligheid, de gezondheid en het welzijn van medewerkers, leerlingen en bezoekers. Om in dit kader adequaat te kunnen optreden, is een goede organisatie en zorgvuldige inbedding in de school onontbeerlijk. Formeel is het bestuur (het bevoegd gezag) hiervoor verantwoordelijk. Doorgaans ligt de verantwoordelijkheid voor arbozaken in de praktijk echter bij de dagelijkse schoolleiding, al dan niet gesteund door een beleidsplan van het bestuur.

2.1.1 Organogram

2.2. Arbostructuur

Om de bevoegdheden en verantwoordelijkheden op het gebied van arbo (waaronder veiligheid) goed te beleggen, is een arbostructuur noodzakelijk. Het gaat dan om een goede verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden onder medewerkers. Om ervoor te zorgen dat alle plannen op het gebied van arbo daadwerkelijk gerealiseerd worden, zijn een vast aanspreekpunt en een goede rolverdeling noodzakelijk. De volgende rollen zijn vastgesteld: arbo-portefeuillehouder, arbocommissie, preventiemedewerker, Coördinator Passend Onderwijs, hoofd BHV, BHV'er en EHBO'er.

2.3. Arbo-portefeuillehouder

Bij het Zuid-West College coördineert de facilitairmanager / veiligheidscoördinator de taken en verantwoordelijkheden rond arbo.

2.4. Arbocommissie

De arbocommissie is een commissie van de medezeggenschapsraad die zich bezighoudt met arbeidsomstandigheden, veiligheid, gezondheid en welzijn binnen de school. Een aantal bevoegdheden van de commissie is geregeld in de Wet op de ondernemingsraden.

2.5 Preventiemedewerker / veiligheidscoördinator

Organisaties zijn verplicht ten minste één medewerker aan te wijzen als preventiemedewerker. Hij of zij zorgt voor de dagelijkse veiligheid en gezondheid binnen de organisatie. Volgens artikel 13 van de Arbowet zijn de taken van de preventiemedewerker:

- meewerken aan het verrichten en opstellen van [de risico-inventarisatie en evaluatie](#) (RI&E);
- het adviseren aan - respectievelijk nauw samenwerken met - belanghebbende werknemers;
- het uitvoeren dan wel meewerken aan de uitvoering van de hiervoor genoemde maatregelen.

De preventiemedewerker:

- treedt op als contactpersoon van de school met externe deskundigen;
- coördineert de uitvoering van het arbobeleid;
- fungeert als centraal meldpunt voor ongevallen en onveilige situaties in de school;
- verzorgt de informatievoorziening.

Een preventiemedewerker heeft adequate opleiding en ervaring en heeft dus:

- algemene kennis van de Arbowet;
- kennis van processen en voorzieningen die de arbeidsomstandigheden kunnen verbeteren;
- kennis en vaardigheden om beleidsplannen, jaarplannen en jaarverslagen op te stellen;
- algemene kennis van veiligheid, gezondheid en welzijn van personeel en leerlingen;
- sociale vaardigheden die hem/haar in staat stellen anderen in de school te stimuleren, te motiveren, met anderen te overleggen en te onderhandelen op verschillende niveaus; van schoolbestuur tot leerlingen.

Een veiligheidscoördinator is verantwoordelijk voor

- dat het veiligheidsbeleid integraal wordt uitgevoerd;
- dat het veiligheidsbeleid richting en sturing geeft aan veiligheidssituaties en voldoet aan de wettelijke kaders en regelgeving;
- dat veiligheid op een transparante wijze is georganiseerd en dat verantwoordelijkheden en bevoegdheden eenduidig zijn belegd (de directie is en blijft eindverantwoordelijk voor de uitvoering van het veiligheidsbeleid);
- het zorg dragen voor uitvoering van het veiligheidsbeleid binnen het Zuid-West College.

Doel van de rol:

- het veiligheidsbeleid wanneer nodig toespitsen naar de maatstaven van het Zuid-West College
- het uitvoeren en beheren van beleid op het gebied van veiligheid binnen het Zuid-West College
- het zorgen voor kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening m.b.t. veiligheid op het Zuid-West College.

De veiligheidscoördinator

- ontwikkeld veiligheidsbeleid toespitsen naar behoefte/noodzaak van het Zuid-West College
- voert beleid op het gebied van veiligheid uit binnen het Zuid-West College
 - Organiseert de wijze waarop veiligheid wordt uitgevoerd;
 - Toetst voorstellen voor de invoering van maatregelen t.b.v. veiligheid en adviseert over de concreet te nemen maatregelen;

- Ziet toe op de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening en stuurt daar waar nodig bij;
- Neemt deel aan MT-overleg wanneer veiligheid op de agenda staat

2.6 Coördinator Passend Onderwijs

De Coördinator Passend Onderwijs is expert op het gebied van leer-, ontwikkelings- en gedragsproblemen bij kinderen, leerlingenzorg van de school en handelingsverlegenheid bij docenten. Hij of zij is de spil in de zorg voor leerlingen. De Coördinator Passend Onderwijs voert zijn of haar werkzaamheden uit in overleg met de schoolleiding en in- en externe deskundigen en vormt een tandem met de schoolleiding: nauwe samenwerking tussen deze twee partijen is essentieel.

2.7 Vertrouwenspersoon intern/extern

De school heeft zowel een intern, als een [extern vertrouwenspersoon](#). De interne vertrouwenspersoon is op onze school de Coördinator Passend Onderwijs. De externe vertrouwenspersoon is te vinden via de link van de [klachtenregeling](#).

2.8 Bedrijfs hulpverlening (BHV en EHBO)

Binnen het Zuid-West College is voldoende aandacht voor veiligheid. Zo is er een goed getrainde organisatie voor bedrijfs hulpverlening (BHV): deze treedt op bij calamiteiten en bestaat uit getrainde docenten en onderwijs ondersteunend personeel.

Op basis van het aantal aanwezige werknemers (waarbij een leerling ook wordt beschouwd als een werknemer) is een minimum aantal BHV'ers voorgeschreven:

- bedrijven met maximaal 250 werknemers: één BHV'er;
- bedrijven met meer dan 250 werknemers: minimaal vijf BHV'ers.

Het Zuid-West College heeft een populatie van ongeveer 570 (werknemers en leerlingen). De school heeft 16 BHV'ers benoemd en één hoofd BHV. Het hoofd is verantwoordelijk voor het ontruimingsplan, geeft leiding aan de BHV'ers en is het centrale aanspreekpunt voor hulpdiensten. Met een pool van 16 BHV'ers zijn er altijd voldoende medewerkers aanwezig om de veiligheid te kunnen garanderen, ook als er BHV'ers ziek zijn of een vrije dag hebben.

De BHV'ers worden regelmatig bijgeschoold en getraind, onder meer tijdens de verplichte jaarlijkse ontruimingsoefening. Aan de hand van deze oefeningen wordt ook bekeken of het aantal BHV'ers nog voldoet aan de eisen die de school stelt ten aanzien van de veiligheid.

Het onderwijs ondersteunend personeel (OOP) speelt een cruciale rol op het gebied van veiligheid op onze school. Zij kennen het gebouw, zijn als bedrijfs hulpverlener geschoold en hebben als toezichthouder een belangrijke rol in het bewaken en borgen van de fysieke en sociale veiligheid op onze school.

Het ontruimingsplan van de school is in te zien via de volgende kanalen:

- al het personeel heeft het ontruimingsplan ontvangen
- in de mentorlessen wordt hier aandacht aan besteed, zodat ook de leerlingen op de hoogte zijn
- in de school hangen op diverse locaties de ontruimingsplattegronden

Binnen de school zijn voldoende aanwijzingen opgehangen waarop leerlingen, medewerkers en bezoekers eenvoudig kunnen zien wat te doen in geval van ongeval of calamiteit.

Van de 16 BHV'ers hebben er drie een EHBO-diploma. Ook zij volgen na het behalen van het diploma de minimaal vereiste herhalingslessen om de geldigheid van het diploma te waarborgen.

2.9 Omgaan met de media

Als het gaat om media, wil je voorkomen dat er onrust/gedoe ontstaat door negatieve publiciteit. Vaak gaat het mis omdat mensen bang zijn voor de pers, voor het eerst met de pers spreken als er iets fout is gegaan, defensief worden, boos worden en doordat mensen met de pers praten die dat niet moeten doen.

Dit voorkom je met een goed mediabeleid. Daarbij is belangrijk:

- dat je bepaalt wie er wel/niet met de pers spreken
- dat de mensen die dat wel doen, hier ook geschikt voor zijn (dat heeft niet alleen met functie te maken)
- dat de mensen die contact hebben met de media, de regels kennen (wat mag een journalist wel/niet?)
- dat er duidelijke basisregels zijn (zoals: we zijn open en transparant, maar bewaken te allen tijde de privacy van medewerkers en leerlingen)
- dat er ook in goede tijden een goede relatie wordt opgebouwd met journalisten, zodat je elkaar al kent als er een keer iets negatiefs gebeurt en je wederzijds credits hebt opgebouwd
- dat je oefent met reageren op persvragen in lastige situaties

Binnen onze school is onze directeur Anne Sinke het aanspreekpunt voor de media. Bij haar afwezigheid is dit Marcel Carlier de adjunct directeur.

2.10 Het leerlingenstatuut

In het [leerlingenstatuut](#) zijn artikelen opgenomen die de rechten en plichten van de leerlingen regelen. De school kent naast het leerlingenstatuut een stelsel van ongeschreven regels, dat het sociale verkeer tussen leerlingen onderling en tussen leerlingen en medewerkers van de school regelt. Hierbij gaan wij uit van normen en waarden die gebaseerd zijn op wederzijds respect, onderling vertrouwen en solidariteit. Wij verwachten dat de leerling hierdoor zowel in school als daarbuiten in staat is om actief en positief te participeren, conform de missie/visie van de school.

2.11 Meting/evaluatie

Om het veiligheidsbeleid te meten en te evalueren, maakt het Zuid-West College gebruik van tevredenheidsonderzoeken en incidentenregistratie. De evaluatie van het veiligheidsbeleid is opgenomen en geborgd in een planning- en controlecyclus en wordt jaarlijks uitgevoerd.

Incidenten worden geregistreerd in het leerlingvolgsysteem. Hierin kan worden aangegeven waar en wanneer het incident heeft plaatsgevonden, wat er is gebeurd (bijvoorbeeld verbaal of fysiek geweld, grove pesterijen, fraude, vernieling, wapen-/ drugsbezit of een ongeval) en wie erbij betrokken waren.

Registratie van incidenten draagt bij aan de veiligheid op onze school. Door consequent te registreren ontstaat (beter) inzicht in de veiligheidssituatie, kunnen we doeltreffend handelen bij incidenten, deze zoveel mogelijk voorkomen en kunnen we gericht bijsturen in ons veiligheidsbeleid waar nodig.

2.12 Vensters voor Verantwoording

De website scholenopdekaart.nl is het resultaat van het project Vensters voor Verantwoording, waarbinnen alle cijfermatige informatie over (de onderwijsprestaties van) VO-scholen wordt verzameld. Het gaat hierbij onder meer om schoolklimaat en veiligheid. Ook het Zuid-West College publiceert cijfers in deze Vensters voor Verantwoording: <https://scholenopdekaart.nl>
<http://www.schoolvo.nl/>

2.13 Convenant Schoolveiligheid

In het Convenant Schoolveiligheid staan afspraken die scholen, justitie, politie en de gemeente Den Haag hebben gemaakt om gezamenlijk de veiligheid in en om school te waarborgen.

De minimale elementen die het convenant bevat zijn concrete gegevens over:

- de aangewezen contactpersonen van alle betrokken partijen;
- het veiligheidsplan van de school;
- de gezamenlijke aanpak van preventie van crimineel gedrag bij jongeren;
- het aangiftebeleid dat geldt in geval van incidenten in en om school;
- de prioriteit die zaken van de school hebben bij de politie en het Openbaar Ministerie;
- de uitvoering van het toezicht door het stadsdeel/de gemeente.

2.14 Calamiteitenplan

In geval van calamiteiten geldt op onze school het [calamiteitenplan Lucas Onderwijs](#).

3. Schoolgebouw en omgeving

3.1 Inrichting

Aan het algemeen onderhoud zijn de volgende eisen gesteld:

- de school is opgenomen in een onderhoudsplan van het bestuur dat voorziet in het onderhoud van lokalen, sanitair, installaties, casco, toegangen, dak, etc.
- Het Zuid-West College heeft een eigen budget voor klein onderhoud, zoals het laten repareren van lekkende kranen, kapotte schakelaars en dergelijke.
- De school heeft een asbestinventarisatie laten uitvoeren op basis waarvan diverse maatregelen zijn genomen. Een en ander is opgenomen in het asbest-beheersplan.

Aan orde, netheid en schoonmaak zijn de volgende eisen gesteld:

- Er zijn voldoende afvalbakken die regelmatig worden geleegd.
- Gereedschappen en hulpmiddelen die niet in gebruik zijn, worden op de daarvoor bestemde plaatsen opgeborgen.
- Gereedschappen en de hulpmiddelen worden periodiek gecontroleerd op gebreken en slijtage.
- De school wordt dagelijks schoongemaakt door een gekwalificeerd schoonmaakbedrijf. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar de schoonmaak van het sanitair.
- De schoonmaakdienst maakt gebruik van een werkprogramma, waaruit af te leiden is welke ruimten wanneer en op welke manier worden schoongemaakt. Een overzicht van de werkzaamheden en de plaatsen en tijden waarop die plaatsvinden is beschikbaar op een algemeen toegankelijke plaats.
- De schoonmaak wordt regelmatig gecontroleerd door de facilitair manager van de school, waarbij tweemaal per jaar externe, deskundige en onafhankelijke hulp wordt ingeroepen.

Aan toiletten en wasbakken zijn de volgende eisen gesteld:

- De toiletruimten worden goed geventileerd en bevinden zich in de nabijheid van de werkplek.
- De toiletten zijn gescheiden naar sekse.
- In de onmiddellijke nabijheid van de toiletten bevinden zich wasbakken met koud stromend water, zeep en handdroogmiddelen.

Aan doorgangen zijn de volgende eisen gesteld:

- Looppaden en transportroutes worden vrijgehouden van obstakels en versperringen.
- Rondom machines is voldoende ruimte aanwezig voor de bediener om vrij rond te kunnen lopen.
- De werkomgeving van bijvoorbeeld verspanende machines wordt regelmatig schoongehouden.
- Deuren in doorgangen met glas zijn voorzien van veiligheidsglas.

Aan uitgangen zijn de volgende eisen gesteld:

- Wanneer personen in een gebouw aanwezig zijn, wordt dit gebouw nooit afgesloten ofwel hebben de in het gebouw aanwezige personen de mogelijkheid het gebouw van binnenuit te openen.
- In geval van een calamiteit kan het gebouw snel worden ontruimd.
- De vluchtroutes zijn berekend op het maximale aantal mogelijk aanwezige personen in het gebouw.
- De vluchtroutes zijn duidelijk gemarkeerd.
- Als in één ruimte meer dan honderd personen werkzaam of aanwezig kunnen zijn of als er sprake is van verhoogd brandgevaar, is er een tweede uitgang aanwezig (die open is of een panieksluiting heeft).
- In geval van brand mogen liften niet worden gebruikt. Bij brand wordt de lift automatisch naar de begane grond gestuurd; deze zal niet meer werken totdat de brandmeldcentrale is gereset.
- De deuren van nooduitgangen kunnen altijd snel, gemakkelijk en naar buiten toe worden geopend.
- Vluchtdeuren zijn geen schuifdeuren (dit is niet toegestaan).
- Vluchtdeuren zijn altijd bereikbaar. Dit betekent dat ze noch aan de binnenkant noch aan de buitenkant geblokkeerd worden door obstakels.

Aan noodverlichting zijn de volgende eisen gesteld:

- In ruimten waarin mensen gevaar kunnen lopen door het uitvallen van verlichting is noodverlichting aangebracht.
- In ruimten zonder daglichttoetreding is altijd noodverlichting aanwezig als er zich personen kunnen ophouden.
- Op vloerhoogte heeft de noodverlichting een verlichtingssterkte van ten minste één lux vanaf vijftien seconden na het uitvallen van de normale elektriciteit tot zestig minuten daarna.
- De noodverlichting wordt regelmatig gecontroleerd.

Aan deuren zijn de volgende eisen gesteld:

- De deuren zijn beveiligd tegen het optreden van knel- en valgevaar.
- Wanneer de ophanging van deuren bestaat uit kabels, kettingen of banden is deze ophanging in tweevoud uitgevoerd.

Aan vloeren zijn de volgende eisen gesteld:

- De vloeren zijn geschikt voor de stoffen waarmee wordt gewerkt, bijvoorbeeld waterbestendig, oliebestendig of bestand tegen agressieve stoffen.
- De vloer is gemakkelijk en goed schoon te maken en is niet glad.
- De vloer is egaal, zeker wanneer met transportmiddelen over de vloer wordt gereden. Dit voorkomt belasting van de rug door trillingen en schokken.

Aan EHBO-materiaal zijn de volgende eisen gesteld:

- Op diverse centrale plekken en in de gymnastieklokalen is EHBO-materiaal aanwezig.
- Onder schooltijd zijn steeds personeelsleden aanwezig met voldoende kennis van EHBO om indien nodig, in afwachting van hulpdiensten, maatregelen te treffen om lichamelijke schade zo veel mogelijk te beperken.

Voor meubilair en lichaamshouding gelden de volgende voorschriften:

- Het schoolmeubilair voor leerlingen is zoveel mogelijk afgestemd op de lengte van de leerlingen.

Aan het werken met een computer zijn de volgende eisen gesteld:

- Bureau of tafel: in hoogte verstelbaar, voldoende ruimte, geen struikelgevaar (geen losse kabels).
- Stoel: in hoogte verstelbaar, verrijdbaar (vijf wieltjes), rugleuning verstelbaar en kantelbaar, zo nodig voetenbankje, verstelbare armleuningen.
- Toetsenbord: los, licht hellend, geen spiegelende toetsen.
- Beeldscherm: weinig spiegeling, goed contrast, geen flikkeringen, contrast en helderheid instelbaar, kantelbaar en draaibaar.
- Verlichting: aangepast aan de ruimte en aan het werk.
- Geluid: geen hinderlijke geluiden (piepen, ratelen, enzovoort).
- Computermuizen: ergonomisch verantwoord.
- Werktijd aan de computer: nooit langer dan twee uur achtereen, niet meer dan vijf à zes uur per dag, afwisselen met ander werk.

3.2 Rookvrije ruimte

De school is rookvrij en alleen op de daartoe aangewezen plekken buiten de school mag er gerookt worden.

3.3 Brandveiligheid

De gevolgen van een brand kunnen zeer ingrijpend zijn, daarom is een goede brandveiligheid van groot belang. Het Zuid-West College voldoet aan de geldende regelgeving, die twee aspecten kent:

- Het gebouw moet zijn gebouwd of worden verbouwd volgens voorschriften uit wetten, besluiten en verordeningen die er zijn voor de bouw. De brandweer wordt ingeschakeld bij de aanvraag van de bouwvergunning, maar ook na het verkrijgen hiervan is er tijdens de bouw of verbouwing vaak nog intensief contact met de brandweer.

- Naast de bouwvergunning heeft de school een gebruiksvergunning nodig omdat los van de bouw ook het daadwerkelijke gebruik van het gebouw van invloed is op de brandveiligheid. De gebruiksvergunning wordt afgegeven door de gemeente na positief advies van de brandweer. In de gebruiksvergunning wordt het brandveilig gebruik van het gebouw geregeld.

3.4 Gebruiksvergunning

De school beschikt over een gebruiksvergunning van de gemeente. Dit betekent dat de school voldoet aan de brandveiligheidseisen zoals die door de lokale brandweer zijn vastgesteld. Enkele voorbeelden:

- De school is gecompartmenteerd: brand en rook kunnen niet van het ene deel van het gebouw overslaan naar het andere.
- Er is op de vereiste plaatsen veiligheidsglas aangebracht.
- De school beschikt over voldoende blusmiddelen om een beginnende brand te kunnen blussen.
- De blusmiddelen zijn geschikt voor de ruimten waarin ze in geval van brand kunnen worden gebruikt.
- De school beschikt over een rookalarm, brandmelders en een directe telefoonlijn met de PAC.
- De school beschikt over een door de brandweer goedgekeurd ontruimingsplan.

3.5 Nood-evacuatieverlichting

Nood-evacuatieverlichting is verlichting die mensen in staat stelt om - indien nodig - op veilige wijze een ruimte te verlaten.

3.6 Rookmelders & brandmelders

De school beschikt over voldoende rookmelders die brand signaleren en waarschuwen door middel van een alarmsignaal. De rookmelders staan in verbinding met een meldcentrale waardoor automatische doormelding naar de alarmcentrale gedaan wordt.

De rookmelders, brandmelders en de brandmeldcentrale worden één keer per maand gecontroleerd, waardoor de veiligheid gewaarborgd blijft.

3.7 Geluid

De school zorgt ervoor dat er zo min mogelijk hinderlijke geluiden in de school zijn. In lokalen en andere werkruimten wordt zoveel mogelijk geprobeerd het geluidsniveau op een acceptabel niveau te houden, onder andere door toepassing van geluidsabsorberende materialen zoals vloerbedekking en gordijnen. Vuistregel is: je moet met elkaar kunnen praten zonder stemverheffing.

3.8 Trillingen

De school zorgt ervoor dat door redelijke werktijden, afwisselend werk, goed gereedschap en deskundig toezicht lichamelijke schade ten gevolge van trillingen en dergelijke voorkomen wordt.

3.9 Ioniserende straling

Op school worden stralingsarme apparaten gebruikt. Beeldschermen in de computerlokalen en andere werkruimten voldoen aan de norm.

3.10 Licht

In de school zijn de apparaten die schadelijk UV-licht kunnen uitstralen - zoals kopieerapparaten - voldoende afgeschermd. Waar het niet goed mogelijk is om UV-licht af te schermen voor de ogen en de huid, wordt gezorgd voor voldoende beschermende middelen. De verlichting in de lesruimten is zodanig dat voldoende daglicht kan binnentreden en dat de ondersteuning door TL-licht niet verblindend is en gelijkmatig over de werkplek is verdeeld, volgens de geldende normen.

3.11 Water

De watervoorziening in school verloopt via het gemeentelijk waterleidingnet dat in de regel aan de hoogste kwaliteitseisen voldoet. Het water is steriel, helder en vrij van zware metaalverbindingen. Omdat het schoolgebouw aan de bouwvoorschriften voldoet, voldoet het pand automatisch aan voorschriften als voldoende tappunten, voldoende mogelijkheden om de handen te wassen, voldoende krachtige doorspoeling van de toiletten en voldoende druk voor de brandslangen. Oneigenlijk gebruik van brandslangen wordt voorkomen door beschermde of verzegelde afsluiters. De school treft maatregelen ter voorkoming van besmetting met de legionellabacterie. De school is ten tijde van het schrijven van dit document bezig met de ontwikkeling van een legionella beheersplan. De watervoorziening is in een driejaarlijkse risicoanalyse opgenomen.

3.12 Klimaat

- De school zorgt voor een goed evenwicht in het fysisch klimaat in het schoolgebouw.
- De school probeert langdurig en extreem tochtige omstandigheden te voorkomen.
- De school probeert extreme kou en warmte evenals snelle wisselingen daartussen in het schoolgebouw te voorkomen.
- De ventilatie in de school vindt plaats op natuurlijke wijze of geforceerd, zodanig dat leerlingen en personeel voldoende verse lucht krijgen die niet méér ziektekiemen bevat dan de buitenlucht.

3.13 Elektriciteit

De elektriciteitsvoorzieningen voldoen aan de daaraan gestelde eisen.

3.14 Maatregelen

De volgende maatregelen zijn genomen om de risico's van het werken met elektriciteit zo veel mogelijk te beperken:

- Beheersmaatregelen: werkzaamheden aan elektrische installaties worden alleen uitgevoerd door een ter zake deskundige.
- Open spanningsbronnen zijn afgeschermd zodat directe aanraking niet mogelijk is.
- Schakelkasten zijn te allen tijde gesloten (dat wil zeggen op slot) en de sleutel is alleen in het bezit van de onderhoudsmedewerker.
- Aardlekschakelaar: deze is geplaatst ter beveiliging van een elektrische installatie. Bij een defect aan een apparaat waarbij een geringe lekstroom ontstaat, onderbreekt de aardlekschakelaar de stroomvoorziening.

3.15 Gas

Gas is elke stof die bij een temperatuur van vijftien °C onder een druk van één bar in gasvormige toestand verkeert. Gastoestellen zijn toestellen bestemd of geschikt voor koken, verwarmen, warmwaterproductie, koeling, verlichting of wassen. Het gaat ook om ventilatorbranders en voor dergelijke branders bedoelde warmtegeneratoren en alle apparaten bij gebruik waarvan gas als brandstof wordt gebruikt. Gastoestellen hebben, indien van toepassing, een normale watertemperatuur van ten hoogste 105 °C.

De gasvoorzieningen in school voldoen aan de daaraan gestelde eisen:

- De gastoestellen zijn veilig uitgevoerd.
- Er is gezorgd voor goede afvoer van verbrandingsgassen en voldoende aanvoer van zuurstof.
- De gastoestellen en de afvoerkanalen worden jaarlijks gecontroleerd.

3.16 Toegang

De toegang tot de school is gemakkelijk herkenbaar en vrij van obstakels. De ingang van de school is groot genoeg om op drukke tijden, zoals bij aanvang van de school, grote aantallen leerlingen te verwerken zonder dat duwen en trekken nodig is.

3.17 Verlichting

De school is aan de buitenkant goed verlicht zodat in donkere maanden en op klassenavonden, voorlichtingsavonden en ouderavonden de toegangswegen en de ingang goed zichtbaar zijn.

3.18 Graffiti

Binnen en buiten het gebouw wordt graffiti onmiddellijk na constatering verwijderd door de conciërge of het schoonmaakbedrijf.

3.19 Zwerfvuil

De volgende maatregelen zijn getroffen om zwerfvuil te beperken:

- Leerlingen die vuil op straat deponeren, worden hierop aangesproken.
- In de buurt van de school zijn extra afvalbakken geplaatst om vervuiling in de buurt te voorkomen.
- Met de directie is de afspraak gemaakt om op bepaalde tijden de school extra te reinigen en zwerfvuil te verwijderen. Bijvoorbeeld na activiteiten en evenementen.

3.20 Communicatie met de buurt

De school heeft afspraken met het politiebureau in de buurt en de gemeente over de gang van zaken bij klachten en overlast in de buurt. Bij alle betrokken instanties krijgt de school een goed bereikbare contactpersoon aangewezen die op de hoogte is van de situatie van de school. Dit maakt snelle communicatie mogelijk. Daarnaast worden buurtbewoners aan het begin van het schooljaar schriftelijk geïnformeerd over activiteiten die in loop van het schooljaar plaatsvinden en die mogelijk enige (verkeers)overlast veroorzaken.

3.21 Fietsenstalling

- De school beschikt over een fietsenstalling met cameratoezicht.
- De fietsenstalling is tijdens schooluren toegankelijk.

3.22 Openbaar vervoer

De school is goed bereikbaar met het openbaar vervoer. Bus en RandstadRail hebben in de buurt van de school een halte.

4. Schoolregels

4.1 Gedragsregels en huisregels

De gedrags- en huisregels staan in het [Leerlingenstatuut](#) en in onze [wegwijzer](#).
Met betrekking tot de sociale media geldt binnen Lucas Onderwijs het protocol [Sociale Media](#).

4.2 Kledingvoorschriften

De school heeft voorschriften voor het dragen van kleding. Deze worden beschreven in het [Leerlingenstatuut](#).

4.3 Aanpak verzuim

De verzuimregels staan in het [Leerlingenstatuut](#) en het [verzuimprotocol](#).

4.4 Het absentie-registratiesysteem

De school maakt gebruik van het schooladministratiesysteem Magister, daarin staat ook de absentieregistratie waarin ouders en leerlingen inzicht hebben.

4.5 Pesten

Er is een anti-pestcoördinator aangesteld en er is een [anti-pestprotocol](#) aanwezig. Dit protocol is in te zien via onze schoolgids en deze staat ook vermeld op onze website.

Leerlingen en hun ouder(s)/verzorger(s) krijgen aan het begin van het schooljaar een verkorte versie van het anti-pestprotocol en het contract “veilig in de school”. Hierin staan onder andere onze schoolregels. Het protocol en het contract moeten door de leerling ondertekend worden.

4.6 Klachtenregeling

De school is in het bezit van een [klachtenregeling](#), die geldt voor alle Lucas-scholen.

4.7 Huurders

Externe partijen die bijvoorbeeld (een deel van) de school willen huren dienen in het bezit te zijn van een huurovereenkomst.

5. Schoolbinding

5.1 Inrichting van klaslokalen, gangen en overige ruimtes

Het is belangrijk dat gangen, lokalen en andere ruimtes aantrekkelijk en smaakvol zijn ingericht, waarbij rekening wordt gehouden met de behoeften van leerlingen. Docenten beschikken voor hun lokalen over de middelen om voor een smakvolle omgeving te zorgen. Daarnaast is de school ook constant bezig met inrichting van de overige ruimtes, om die zo goed mogelijk te laten aansluiten op de leerlingen en het onderwijs.

5.2 Pauzeruimten

Leerlingen hebben verschillende behoeftes als het gaat om het doorbrengen van hun pauzes. Hiermee wordt rekening gehouden bij het inrichten van de pauzeruimtes.

5.3 Binnen- en buitenschoolse activiteiten

Jaarlijks wordt in het rooster een aantal activiteiten opgenomen die een specifiek doel dienen, zoals:

- buitenlandreizen;
- excursies;
- een werkweek;
- discoavonden;
- een kerstviering;
- een cultureel festival;
- een klasse-activiteit georganiseerd door de mentor.

5.4 Voorlichting aan ouders/verzorgers

Het is belangrijk dat ouders/verzorgers goed worden voorgelicht over de gang van zaken, begeleiding en regels tijdens activiteiten. Dit kan schriftelijk gebeuren of aan de hand van een voorlichtingsavond. Elke week krijgen ouders/verzorgers een update van de gang van zaken in de school. Hierin staan belangrijke mededelingen en de weekplanner voor de week erop.

Daarnaast hebben ouders/verzorgers minimaal drie keer per schooljaar contact met de mentor van hun kind. Bijvoorbeeld bij de intake aan het begin van het schooljaar, bij de voortgangsgesprekken en daarnaast indien nodig tussendoor nog over de gang van zaken met betrekking tot hun kind. De mentor is voor de ouders/verzorgers het eerste aanspreekpunt wanneer zij met school in overleg willen over hun kind of over een situatie op school.

5.5 Oudervereniging

Op dit moment beschikt de school niet over een oudervereniging/ouderraad. Wel worden ouders een paar keer per schooljaar betrokken bij het reilen en zeilen op school door middel van een klankbordavond en door middel van enquêtes.

5.6 Betrokkenheid leerlingen

Leerlingparticipatie vindt plaats via de leerlingenraad en de Deelraad Medezeggenschaps Raad (DMR). Op deze manier worden leerlingen waar mogelijk betrokken bij het reilen en zeilen van de school.

6. Scholing

6.1 Leerlingen

Leerlingen wordt een zo breed mogelijk lesprogramma aangeboden dat voldoet aan de eisen van deze tijd. Indien nodig kan de leerling extra begeleid worden.

6.2 Opleiding van het personeel

Het personeel neemt deel aan de POP-cyclus; POP staat voor Persoonlijk OntwikkelingsPlan. In de POP-cyclus wordt de medewerker aan de hand van een POP-gesprek, coaching en een functioneringsgesprek in staat gesteld zich te ontplooien. Hierbij kan in- en/of externe scholing worden ingezet. Aan het einde van de cyclus vindt een beoordelingsgesprek plaats waarin wordt nagegaan of de beoogde doelen zijn bereikt. Tijdens het POP is er ook aandacht voor het sociale klimaat. Bijvoorbeeld in de vorm van diverse cursussen / trainingen of opleidingen voor de medewerker.

6.3 Coaching van het personeel

Personeel van de school wordt, waar nodig, gecoacht. Coaching vindt meestal plaats in de vorm van gesprekken, eventueel gecombineerd met lesbezoek (voor docenten). Een coach zorgt voor instructie, richtlijnen, adviezen en aanmoediging. De coach is geen beoordelaar, maar iemand die een spiegel voorhoudt. Een coach helpt medewerkers bij de ontplooiing van hun capaciteiten en vaardigheden.

6.4 Hanteren van conflicten

Conflicterende partijen - zowel personeelsleden als leerlingen - hoeven het niet met elkaar eens te worden, maar het is wel goed als ze zich naar elkaar uiten over wat hen dwars zit. Dit dient te gebeuren in een sfeer van openheid en wederzijds respect. De school kan een positieve bijdrage leveren aan de omgang met conflicten door een klimaat te scheppen waarin conflicten worden herkend, erkend en kunnen worden besproken. Voor iedereen geldt dat vaardigheden om conflicten beter te hanteren in- of extern aangeleerd kunnen worden.

7. Toezicht en surveillance

7.1 Algemeen

Toezicht is van invloed op de veiligheid omdat het incidenten kan helpen voorkomen en omdat het doeltreffend optreden bij incidenten kan bevorderen. Voor het gevoel van veiligheid van leerlingen en een prettig leerklimaat is effectief toezicht van groot belang. Elk personeelslid op school heeft op een of andere manier een toezichthoudende taak, zowel binnen als buiten de lessen. Het is voor alle personeelsleden duidelijk wat hun toezichthoudende taak inhoudt. Meer informatie hierover staat in ons [deurbeleid](#).

7.2 Surveillance

Op de school worden surveillances uitgevoerd. De surveillanten zijn op de hoogte van de gedrags- en huisregels en besteden aandacht aan de naleving hiervan.

Surveillance wordt uitgevoerd door nagenoeg alle personeelsleden aan de hand van een rooster. Bij verhindering wordt overlegd met degene die belast is met het opstellen van het pauze-surveillanceroster.

De pedagogisch conciërge houdt toezicht en zorgt ervoor dat de orde en rust in school niet worden verstoord. Dit betekent dat gewenst en ongewenst bezoek bij de deur kan worden opgevangen. Ook is er een Servicepunt dat inkomende oproepen en korte praktische vragen van leerlingen, ouders/verzorgers en personeelsleden beantwoordt.

7.3 Schoolstewards

Op het ZWC surveilleren naast personeelsleden ook een aantal periodes per jaar leerlingen in de pauze in de aula, de gangen en buiten. Zij zorgen voor een veilige, schone en gezellige school en spreken waar nodig andere leerlingen aan op hun gedrag.

Dit aanspreken gebeurt vanuit het principe van gelijkwaardigheid en de toon is positief. Stewards zijn dus **geen** strenge beveiligers of “boemannen”, maar eerder een soort van **gastheer en gastvrouw** van de school.

Zij werken met een registratiesysteem. Als er vuilnis niet wordt opgeruimd geven zij om de beurt een waarschuwing.

Na de derde waarschuwing volgt er een registratie en stafcorvee via Marco Geernaert.

Afspraken met de schoolstewards:

- Ze gaan niet in discussie
- Ze houden afstand
- Ze raken niemand aan
- Ze hebben een voorbeeldfunctie
- Ze geven iemand drie keer de kans zijn/haar gedrag aan te passen
- Positief aanspreken
- Respect tonen

Taken schoolstewards:

- Rondlopen
- Observeren
- Hulp bieden
- Aanspreken van leerlingen
- Zichtbaar aanwezig zijn
- Registreren

Op deze manier doen leerlingen die kiezen voor de sector Sport, Dienstverlening en Veiligheid ervaring op om zo nog beter te kunnen kiezen voor hun vervolgopleiding.

De contactpersonen voor het schoolstewards project zijn Carin Boehlé en Marco Geernaert

8. Kwaliteitshandhaving veiligheidsbeleid

8.1 Preventieve maatregelen

Het schoolveiligheidsplan is eerst en vooral gericht op preventie. De risico's en gevaren voor de veiligheid en gezondheid van leerlingen, medewerkers en bezoekers worden zoveel mogelijk bij de bron voorkomen of beperkt. Het is voor de veiligheid van groot belang dat medewerkers en leerlingen zich betrokken en verantwoordelijk voelen. Op een positieve manier met elkaar omgaan is daarvoor de sleutel. De omgangsregels zijn daar dan ook op gericht.

Voor het onderhoud van gebouwen, apparatuur en installaties en keuringen op deze gebieden zijn onderhoudscontracten afgesloten en er wordt met logboeken gewerkt.

Ook vindt structureel registratie plaats van persoons- en contactgegevens - inclusief noodnummers - van alle medewerkers en leerlingen. Dit gebeurt bij de aanmelding of indiensttreding; periodiek wordt gecheckt of de gegevens nog actueel zijn.

8.2 Risico-Inventarisatie en Evaluatie (RI&E)

Volgens artikel 5 van de Arbeidsomstandighedenwet moet de werkgever in een inventarisatie en evaluatie schriftelijk vastleggen welke risico's de arbeid voor werknemers met zich brengt. Deze [risico-inventarisatie en -evaluatie \(RI&E\)](#) bevat ook een beschrijving van de gevaren en de risicobeperkende maatregelen en de risico's die bijzondere categorieën werknemers lopen.

De RI&E bevat een plan van aanpak, waarin staat welke maatregelen worden genomen in verband met de bedoelde risico's en in welke samenhang en binnen welke termijn deze maatregelen worden genomen. De RI&E wordt aangepast als daar aanleiding toe is op basis van opgedane ervaring, gewijzigde werkmethoden of werkomstandigheden of de stand van de wetenschap en professionele dienstverlening. De RI&E wordt uitgevoerd door een deskundig persoon en getoetst door de arbodienst.

8.3 Kwaliteit onderwijs

Binnen het onderwijs is de laatste jaren een groeiende aandacht voor de kwaliteit van het aangeboden onderwijs. Jaarlijks worden de behaalde resultaten naar de Onderwijsinspectie verzonden en beoordeeld. Het gaat daarbij om de gemiddelde resultaten van de afgelopen drie jaar.

De directie voert tussentijdse kwaliteitsmetingen uit, daarbij voorzien van informatie door de beleidsmedewerk(st)er Onderwijs & Kwaliteit. Deze informatie bestaat uit verslagen van kwaliteitsgesprekken met vakgroepen en datafeedback.

Binnen het gehele team wordt gewerkt volgens de P&O-cyclus, waarbij regelmatig lesbezoeken plaatsvinden bij docenten. Als gevolg hiervan worden POP-gesprekken, functioneringsgesprekken en beoordelingsgesprekken gevoerd.

Deel 2

Handelingsprotocol Schoolveiligheid

Handelingsprotocol bij grensoverschrijdend gedrag

Voor u ligt een model Handelingsprotocol schoolveiligheid, dit handelingsprotocol bevat afspraken en handreikingen ten aanzien van het omgaan met geweld, intimideren, pesten, schelden, drugs, vernieling, diefstal, wapenbezit, mensenhandel, diefstal, vuurwerk, seksuele intimidatie, ongewenst bezoek in en rond de school en schoolverzuim.

Het protocol geeft tevens aan welke stappen kunnen worden gezet bij het afhandelen van grensoverschrijdend gedrag en wat er preventief ingezet kan worden.

Dit protocol is ontworpen voor basis-, voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs, als wel voor openbaar- en speciaal onderwijs.

Het is aan de school te bepalen wat zij uit het protocol, eventueel aangepast, van toepassing acht voor zijn/haar onderwijsinstelling.

Dit Handelingsprotocol sluit aan bij de landelijke visie van politie op schoolveiligheid. Toepassing van dit protocol zorgt voor een eenduidige aanpak van de schoolveiligheid, wat de samenwerking tussen school, gemeente en politie efficiënter en effectiever maakt.

Inhoudsopgave

1. Inleiding

2. Protocollen

2.1 Fysieke agressie

2.2 Verbale agressie

2.3 Drugs en alcohol

2.4 Vernieling

2.5 Wapenbezit

2.6 Mensenhandel

2.7 Diefstal

2.8 Vuurwerkbezit en-handel

2.9 Seksuele intimidatie

2.10 Ongewenst bezoek in en rond de school

3. Procedure schoolverzuim

4. Checklist preventieve acties

1. Inleiding

Actief veiligheidsbeleid voeren

Elke school heeft expliciet de taak actief beleid te voeren gericht op een sociaal veilige school voor alle leerlingen. Wat houdt dat in? De schoolleiding moet maatregelen treffen die gericht zijn op de preventie en het afhandelen van incidenten. Dat beleid moet de schoolleiding vervolgens verankeren in de dagelijkse praktijk. Daarom is het slim om dit beleid **samen met alle betrokkenen van de school** vorm te geven. Daarmee zorg je er namelijk voor dat alle betrokkenen het **beleid omarmen**.

Elke school heeft te maken met grensoverschrijdend gedrag. Om in dergelijke situaties planmatig, verstandig, eenduidig en consequent te kunnen handelen zijn duidelijke richtlijnen noodzakelijk en handelingsperspectief. Om die reden is dit incidenten handelingsprotocol opgesteld.

Als **incident** is gedefinieerd: elke gebeurtenis in of om de school welke de veiligheid of het veiligheidsgevoel van leerlingen, medewerkers of bezoekers van de school doet of dreigt te verminderen. Ongevallen worden hier niet bedoeld.

Per onderwerp wordt in het protocol eerst een algemene en een juridische definitie beschreven, gevolgd door een toelichting. Daarna wordt vermeld welke maatregelen de school kan nemen. Of melding of aangifte noodzakelijk is. En wat de politie en het Openbaar Ministerie doen of kunnen doen en wat je als school, samen met gemeente en politie kan doen om herhaling van het incident te voorkomen en welke preventieve interventies je kan inzetten.

Privacywetgeving bij informatie uitwisseling

Op het moment dat er na een incident gehandeld moet worden kan de school hier andere instanties of organisaties bij betrekken. Dit is in het incidenten handelingsprotocol per incident weer gegeven. Op dat moment zal er informatie uitwisseling plaatsvinden over de betrokkenen en/of verdachte van het strafbare feit.

Hierbij moet rekening gehouden worden met de volgende twee wetten:

1. De AVG Algemene verordening gegevensbescherming
2. De WPG Wet Politiegegevens: De wet beschrijft dat de politie zowel na incidenten als in structurele samenwerkingsverbanden informatie uit mag wisselen met andere instanties.

Er moeten drie doeleinden aan ten grondslag liggen;

- het voorkomen en opsporen van strafbare feiten,
- het handhaven van de openbare orde,
- het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven en het uitoefenen van toezicht op het naleven van regelgeving.

Deze uitwisseling kan alleen plaatsvinden als er sprake is van een zwaarwegend algemeen belang wat het noodzakelijk maakt dat het samenwerkingsverband plaatsvindt.

De uitwisseling van informatie over leerlingen met de school past dus binnen deze kaders. Het doel van de uitwisseling moet wel worden vastgesteld, evenals het soort gegevens dat wordt verstrekt, onder welke voorwaarden en aan welke instanties.

Ook al wordt er voldaan aan de wettelijke voorschriften voor het uitwisselen van gegevens van bijvoorbeeld leerlingen, toch moet er uitermate zorgvuldig om worden gegaan met deze gegevens. Een leerling dossier wordt bijvoorbeeld als erg gevoelig ervaren.

Politie en school dienen hier goede afspraken over te maken in het afsprakenformulier, om misverstanden te voorkomen. Toepassing in de uitvoering. Rechten en plichten van leerlingen moeten op papier staan.

De school moet die rechten en plichten vastleggen in een leerlingenstatuut.

De school kan de inhoud daarvan zelf bepalen. De 'Wet op het Voortgezet Onderwijs' geeft hier richtlijnen voor.

Maatregelen als kluisjescontrole en fouilleeracties moeten hierin vermeld staan, omdat leerlingen en ouders hier van op de hoogte moeten zijn en bezwaar moeten kunnen maken als ze dit niet willen.

Ook de inzage in het incidentenregistratiesysteem door de politie moet vermeld worden.

De politie kan gegevens over de achtergrond van een persoon inbrengen tijdens een overleg om bemoeizorg mogelijk te maken. Het kan dan gaan om zogenaamde 'buitenkant'-informatie, zoals: zit de betrokkene in detentie, is hij recent vrijgelaten, is van de betrokkene bekend dat hij agressief is?

Het delen van deze informatie is alleen toegestaan als de politie bij elke inbreng de afweging maakt of bespreking van een betrokkene past en noodzakelijk is binnen de taak waarvoor zij zich gesteld ziet.

Stappenplan School

Afhankelijk van de situatie wordt door de school een keus gemaakt welke stap gezet wordt. Een situatie kan namelijk dermate ernstig zijn dat de school direct overgaat tot de sanctionerende ronde en / of inschakelen van politie d.m.v. de vaste contactpersoon bij de politie, waarna gehandeld zal worden volgens de geldende prioritering van de politie. De stappen die gemaakt kunnen worden zijn:

1. Inschatting van de situatie
2. Gesprek met leerling en medewerker van de school
3. Gesprek met ouders / verzorgers
4. Bespreking in het Zorg Advies Team
5. Doorverwijzing naar een hulpverleningsinstantie.

6. Inschakeling politie (advies, melding, aangifte)
7. Bedenktijd
8. Schorsing
9. Doorverwijzing
10. Verwijdering

Stap 1 Inschatting van de situatie

Bij ieder incident worden er eerst gesprekken gevoerd met het slachtoffer of de benadeelde en met de vermeende dader. De situatie wordt ingeschat aan de hand van de volgende vragen:

- Wat is er gebeurd?
- Wie is er bij betrokken?
- Wanneer is het gebeurd?
- Is dit gedrag of vergelijkend ander gedrag bij deze jongere vaker voorgekomen?
- Wat is de ernst van het grensoverschrijdend gedrag?
- Gaat het om leerlingen van de eigen school of dienen andere scholen ingeschakeld te worden? Handelt de school de situatie zelfstandig af?

- Dient ook de politie in kennis te worden gesteld? *In het protocol kan de school nagaan of het gedrag gemeld moet worden bij de politie, dus anders gezegd, is er sprake van wet overtredend gedrag?*
- Dient de politiecontactfunctionaris op de hoogte te worden gesteld of om advies worden gevraagd? Consultatie andere hulpverlenende instellingen Afhankelijk van de uitkomsten van deze stap wordt overgegaan op stap 2 of direct naar een volgende stap.

Stap 2. Gesprek met leerling en medewerker van de school

In de preventieve, oftewel ongesanctioneerde, fase zal getracht worden de leerling door middel van gesprekken te bewegen om zijn / haar gedrag te verbeteren. Daarbij zal aandacht worden geschonken aan eventuele individuele problemen van de leerling die mogelijk verband houden met zijn / haar ongewenst gedrag.

Stap 3. Gesprek met ouders / verzorgers en leerling

De school behoudt zich het recht voor om ouders/verzorgers van leerlingen in te lichten over het gedrag van de leerling. In alle gevallen waarvan schriftelijk verslag wordt gemaakt worden de ouders in ieder geval geïnformeerd. De ouder/verzorger is daarmee op de hoogte van de stappen die de school zet t.a.v. het gedrag van de leerling. Bij herhaling van het gedrag zal een gesprek plaatsvinden tussen school, leerling en ouders/verzorgers.

Stap 4. Bespreking in het Zorg Advies Team of soortgelijk overleg

Het grensoverschrijdend gedrag wordt besproken in het Zorg Advies Team en een schriftelijk verslag wordt bijgehouden. Dit geldt tevens voor de meldingen van slachtoffers. Eventueel wordt de politiecontactpersoon op de hoogte gesteld of om advies gevraagd. (Indien uit het protocol blijkt dat het om een gedraging gaat waarbij de wet wordt overtreden, wordt de politie in kennis gesteld.)

Stap 5. Doorverwijzing naar een hulpverleningsinstantie

De hulp, die scholen aan hun leerlingen kunnen aanbieden, staat beschreven in het zorgplan van iedere school. Tevens staat daarin beschreven op welke wijze hulp verkregen kan worden. Derhalve kunnen ouders en leerlingen zelf op school vragen hoe ze het beste kunnen handelen.

Stap 6. Inschakeling politie

Indien er sprake is van een door de onderwijsinstelling verboden gedraging waarbij tevens de wet wordt overtreden, wordt te allen tijde de politie ingeschakeld. Het inschakelen van de politie geschiedt door de schoolleiding (of namens de schoolleiding). In overleg met de politie worden de ouders in kennis gesteld.

Stap 7. Bedenktijd

In deze fase kan de leerling gedurende een bepaalde tijd de toegang tot de lessen worden ontzegd (separeren uit de groep). De leerling blijft echter wel op school en werkt individueel aan schoolwerk. Deze tijd kan door de school worden benut om zich te kunnen bezinnen of beraden over eventuele volgende stappen. De ouders / verzorgers worden terstond telefonisch en schriftelijk op de hoogte gesteld van deze maatregel. Op deze maatregel is een uitzondering: de leerling mag wel deelnemen aan toetsen, schoolonderzoeken en examens.

Stap 8. Schorsing

In deze fase wordt de leerling formeel voor de duur van één tot maximaal vijf dagen geschorst. Hiervan wordt melding gemaakt in het leerlingvolgsysteem. De onderwijsinstelling meldt de schorsing (inclusief verantwoording en voorgeschiedenis) schriftelijk aan:

- de onderwijsinspectie (indien schorsing langer is dan één dag);
- de leerplichtambtenaar (b.v. d.m.v. het toesturen van de kopie van de brief die aan de ouders is gestuurd);
- de ouders/verzorgers en de leerling worden schriftelijk en mondeling op de hoogte gebracht, zij worden tevens uitgenodigd voor een gesprek;

afhankelijk van het voorval en het gedrag van de betreffende leerling wordt in verband met risico op schooluitval het zorgteam op de hoogte gebracht. Na schorsing van de verdachte en na afwezigheid van slachtoffer / benadeelde wordt terugkeer begeleid door de contactpersonen van de school en betrokkenen (b.v. ouders, politie, Slachtofferhulp). Binnen de school en in de klas zal hiervoor tijd moeten worden genomen.

Stap 9. Doorverwijzing

Na de terugkeer kan blijken dat het gebeurde een dermate grote impact heeft gehad op de leerling zelf, de medeleerlingen of de gehele onderwijsinstelling dat in overleg met de ouders en begeleiders geadviseerd kan worden een kind op de middellange termijn over te plaatsen naar een andere school. De aangesloten scholen bieden deze leerling de mogelijkheid een nieuwe start te maken. De ontvangende school neemt de leerling eerst op basis van detachering. De leerling blijft nog maximaal één jaar ingeschreven bij de oude school. Hierna wordt de leerling pas officieel overgeschreven.

Wanneer de leerling door de nieuwe school moeilijk te handhaven is, mag de leerling worden teruggestuurd naar de oude school. De school zorgt ervoor dat de nieuwe school optimaal geïnformeerd is over de leerling.

Stap 10. Verwijdering

Dit is de laatste stap in het sanctiemodel. De leerling wordt niet meer toegelaten tot de onderwijsinstelling. Het bevoegd gezag / schoolbestuur neemt het besluit of er wordt overgegaan tot definitieve verwijdering.

- Schoolbestuur stelt de inspectie schriftelijk in kennis.
- De ouders / verzorgers en de leerling worden schriftelijk in kennis gesteld van (voorgenomen) verwijdering / doorverwijzing.

Een leerling kan slechts verwijderd worden nadat het bevoegd gezag een andere school bereid heeft gevonden de leerling toe te laten.

Bij instellingen voor Speciaal Voortgezet Onderwijs geldt de verplichting dat de onderwijsinstelling een inspanning moet leveren om in 8 weken tijd de leerling bij een andere onderwijsinstelling onder te brengen. De school moet kunnen aantonen dat zij gedurende 8 weken actief op zoek is geweest naar een oplossing. Daarna kan alsnog verwijderd worden.

De leerplichtambtenaar wordt direct in kennis gesteld van de verwijdering en de opgestarte procedure. Hij of zij kan de school adviseren en helpen bij het vinden van oplossingen voor de betreffende leerling.

Indien een school een leerling wil verwijderen en wil onderbrengen bij een reguliere school, heeft deze laatste een inspanningsverplichting de mogelijkheid te bezien de verwijderde leerling van de andere school op te nemen.

Indien de verwijderende school dezelfde leerweg aanbiedt als de ontvangende school, zal de leerling worden aangenomen op basis van detachering. De leerling blijft nog maximaal één jaar ingeschreven bij de oude school en wordt pas officieel overgeschreven na goed overleg tussen beide scholen. Wanneer de leerling op de nieuwe school moeilijk te handhaven is, mag de leerling worden teruggestuurd naar de oude school. Deze heeft vervolgens weer gedurende 8 weken de inspanningsverplichting een oplossing te zoeken. Indien de verwijderende school niet dezelfde leerweg aanbiedt als de ontvangende school, zal de leerling door de ontvangende school worden aangenomen, maar houdt de verwijderende school de verplichting mee te werken aan een andere oplossing, als de leerling ook op de nieuwe school moeilijk te handhaven blijft. De leerling kan echter in dat geval niet terugkeren naar de oude school.

De school verschaft alle relevante informatie aan de andere school t.a.v. de voorgeschiedenis van de leerling

2. Protocollen

Dit document bevat protocollen met betrekking tot de volgende gedragingen:

- 2.1 Fysieke agressie en intimidatie*
- 2.2 Verbale agressie en intimidatie, ernstige belediging en discriminatie*
- 2.3 Drugsbezit, -handel en -gebruik/alcoholgebruik en -bezit*
- 2.4 Vernieling*
- 2.5 Wapenbezit*
- 2.6 Mensenhandel (criminele/seksuele uitbuiting)*
- 2.7 Diefstal*
- 2.8 Vuurwerkbezit en -handel*
- 2.9 Seksuele intimidatie*

2.10 Ongewenst bezoek in en rond de school

2.1 Fysieke agressie en intimidatie

Algemene definitie:

Onder fysieke agressie wordt verstaan het uitoefenen van enig feitelijk geweld op het lichaam van een ander. We spreken van pesten wanneer er sprake is van langdurig uitoefenen van geestelijk of lichamelijk geweld door een of meerdere leerlingen tegen een medeleerling. Pesten kan verbaal of fysiek zijn, maar kan ook betekenen dat iemand wordt genegeerd of buitengesloten. Pesten is een fenomeen dat door de school duidelijk moet worden onderkend en herkend. De gevolgen voor het slachtoffer -nu en op latere leeftijd- kunnen desastreus zijn. Dit geldt voor zowel slachtoffer als pester.

Juridische definitie:

Eenvoudige mishandeling (art. 300 WvS)

Opzettelijk pijn of letsel veroorzaken (onder opzet valt ook het mogelijksbewustzijn). Onder pijn wordt mede verstaan een min of meer hevig onaangename lichamelijke gewaarwording (bijv. een flinke klap). Aan mishandeling wordt opzettelijke benadeling van de gezondheid gelijkgesteld (bijv. opzettelijk bedorven etenswaren verstrekken).

Zware mishandeling (art. 302 WvS) Idem, met voorbedachte rade (art. 303 WvS)

Het opzettelijk (mogelijksbewustzijn), al dan niet met voorbedachte rade, toebrengen van zwaar lichamelijk letsel. De opzet is gericht op het toebrengen van zwaar letsel (bijv. botbreuken).

Vechterij (art. 306 WvS)

Het opzettelijk deelnemen aan een aanval (initiatief gaat uit van partij) of vechterij (initiatief gaat uit van beide of nog meer partijen) waarin onderscheiden personen zijn gewikkeld (minstens 3)

Openlijke geweldpleging (art. 141 WvS)

Er wordt geweld gepleegd door meer mensen tezamen tegen personen of goederen. Er moeten minimaal twee daders zijn die gezamenlijk (verenigd) het geweld uitoefenen. Bovendien moet het geweld openlijk, onverholen en niet heimelijk zijn, dus plaatsvinden op een plaats waar publiek aanwezig is dan wel doorgaans aanwezig is.

Toelichting: Bedenk dat fysiek geweld veelal dient om een ander naar zijn hand te zetten (te onderwerpen) en daarmee zijn eigen positie te versterken binnen een groep. Het kan een inleiding zijn voor intimidatie (zie verbale agressie). Afgezien van fysieke gevolgen (pijn/letsel) en aantasting van persoonlijke vrijheden komt een slachtoffer vrijwel zeker onder zware psychische druk te staan. Deze vorm van agressie kan dan ook nooit getolereerd worden.

Maatregelen fysieke agressie

Slachtoffers van geweld, zowel leerlingen als schoolpersoneel, zijn vaak bang om melding te doen van dit geweld. Er is angst voor represailles wat isolement tot gevolg kan hebben. Voor een strafrechtelijke aanpak is meestal een aangifte nodig. Een duidelijke stellingname van de school is hier essentieel. Het slachtoffer moet zich gesteund en gesterkt voelen door de schoolleiding die een

duidelijk en krachtig signaal af zal moeten geven in de richting van de dader (repressief) en omgeving (preventief). Ondersteuning bij het doen van aangifte is noodzakelijk, evenals het bewegen van getuigen tot het afleggen van een verklaring.

Maatregelen school

Inschatten van de situatie, waarna er een keuze gemaakt wordt over het wel of niet inschakelen van de politie. Indien het uitgeoefende geweld in geval van eenvoudige mishandeling bestaat uit een niet meer dan geringe lichamelijke kracht van enige betekenis, (bijv. klap met vlakke hand op rug) kan de school kiezen zelf op deze gedraging te reageren. Is er sprake van meer dan geringe lichamelijke kracht van enige betekenis (bijv. in elkaar trappen van slachtoffer), letsel, structureel agressief gedrag door een dader of als er sprake is van groepsoptreden dan zal ook de politie moeten worden gewaarschuwd.

Primair, indien er sprake is van een situatie die de school zelf afhandelt:

- Toepassen maatregel(en)
- Politie op de hoogte stellen (in de vorm van een melding)

Secundair, indien er sprake is van een aangifte:

- Ouders van minderjarige dader(s) en slachtoffer(s) informeren.
- De politie in kennis stellen wanneer sprake is van feiten die in de toelichting zijn omschreven en die overeenkomen met de juridische definitie.
- Alle relevante informatie i.v.m. feiten en personen doorgeven aan de politie (evt. d.m.v. inzage in incidentregistratie).
 - Het slachtoffer wordt ondersteund bij het doen van aangifte.

Maatregelen politie

De zaak wordt in onderzoek genomen in overleg met Openbaar Ministerie.

Tegen de verdachte kan proces-verbaal worden opgemaakt (gezien het ernstige karakter van deze delicten is HALT-verwijzing niet mogelijk, met uitzondering van vernieling of openlijk geweld tegen goederen).

Ouders dader en slachtoffer informeren.

Maatregelen OM

Het proces-verbaal wordt afgedaan middels een aanbod taakstraf via de Officier van Justitie, dit kan in de vorm van een werkstraf, leerstraf, begeleiding en vergoeding van de schade aan de benadeelde (laatste alleen bij jongeren van 14 jaar en ouder) of een combinatie.

De Raad voor de Kinderbescherming adviseert het OM over invulling van de straf.

Bij recidive of een ernstige vorm van agressief geweld wordt het proces-verbaal door het OM voorgelegd aan de Kinderrechter.

De Raad voor de Kinderbescherming adviseert het OM en de rechter over de invulling van de straf.

De aangever kan indien hij/zij dit wenst over het verloop van de zaak geïnformeerd worden.

Hulpmogelijkheden

Maak gezamenlijk een overzicht van organisaties die hierop van toepassing zijn.

- Denk hierbij aan; Jeugdteam, wijkteam, GGD, huisarts, politie

Preventie

Voorkomen is beter dan genezen! Kijk n.a.v. het incident hoe en of je een (klas- of school brede) preventieve interventie kunt inzetten, om het gesprek met de leerlingen aan te gaan en hiermee herhaling te voorkomen.

Gebruik hiervoor bijvoorbeeld de lessen van burgerschap / maatschappijleer.

Stel gezamenlijk (met gemeente en politie) een palet samen met interventiemogelijkheden en maak hier met de desbetreffende partij afspraken over.

- Kijk voor het landelijk aanbod aan interventies op de website van Stichting School en Veiligheid

2.2 Verbale agressie en intimidatie, ernstige belediging en discriminatie

Algemene definitie

Onder verbale agressie wordt verstaan het verbaal, zowel schriftelijk als digitaal (telefoon en internet) bedreigen, discrimineren, intimideren, ernstig beledigen of uitschelden van een persoon. We spreken over pesten wanneer één of meerdere leerlingen langdurig verbaal of fysiek geweld uitoefenen tegen een medeleerling. Pesten kan verbaal, non-verbaal of fysiek zijn. De school treft maatregelen ter voorkoming en bestrijding van pesten. Het fenomeen pesten dient in een zo vroeg mogelijk stadium herkend te worden. De gevolgen voor het slachtoffer, maar ook voor de pester kunnen (ook op latere leeftijd) desastreus zijn.

Juridische definitie

Bedreiging met (art. 285 WvS):

- openlijk geweld met verenigde krachten tegen personen of goederen
- enig misdrijf waardoor de algemene veiligheid van personen in gevaar wordt gebracht
- verkrachting
- feitelijke aanranding van de eerbaarheid
- enig misdrijf tegen het leven gericht
- gijzeling
- mishandeling
- brandstichting

Intimidatie (art. 284 WvS)

Een ander door geweld of enige andere feitelijkheid of door bedreiging met geweld of enige andere feitelijkheid, gericht hetzij tegen die ander hetzij tegen derden, wederrechtelijk dwingen iets te doen, niet te doen of te dulden.

Een ander door bedreiging met smaad of smaadschrift dwingen iets te doen, niet te doen of te dulden.

Smaad en laster (art. 261 WvS)

Opzettelijk iemands eer of goede naam aanranden door tenlastelegging van een bepaald feit met het kennelijke doel om daaraan ruchtbaarheid te geven, ook schriftelijk (smaadschrift) indien verspreid of openlijk tentoongesteld.

Eenvoudige belediging (art. 266 WvS)

Elke opzettelijke belediging die niet het karakter van smaad of smaadschrift draagt hetzij in het openbaar mondeling, bij geschrift of afbeelding aangedaan, hetzij in zijn tegenwoordigheid

mondeling of door feitelijkheden, hetzij door een toegezonden of aangeboden geschrift of afbeelding aangedaan.

Discriminatie (art.137c t/m f WvS)

Het opzettelijk uitlaten over een groep mensen wegens hun ras, godsdienst of seksuele geaardheid, ook schriftelijk. Toelichting Wanneer verbaal geweld niet gepaard gaat met enige feitelijkheid (dus moeilijk aantoonbaar of aanwijsbaar is) en er geen sprake is van een structureel karakter, treft de school zelf maatregelen.

Let op: verbale agressie is heel moeilijk bewijsbaar. Anderen, die het gehoord hebben, kunnen in dit geval een getuigenverklaring afleggen. Daarom verdient het aanbeveling dat de school dit zelf aanpakt. De politiecontactpersoon kan voor advies worden benaderd. Gaat het verbaal geweld wel gepaard met enige feitelijkheid die de bedreiging of intimidatie kracht bijzet, dan zal ook de politie moeten worden gewaarschuwd. Dit geldt ook als er sprake is van herhaling of structureel karakter.

Bedreiging en/of intimidatie dienen vaak om een ander naar zijn hand te zetten of zijn wil op te leggen en daarmee zijn eigen positie te versterken binnen een groep. Afgezien van de aantasting van de persoonlijke vrijheden van het slachtoffer komt deze vrijwel zeker onder zware psychische druk te staan. Deze vorm van agressie kan dan ook nooit getolereerd worden.

Maatregelen verbale agressie

Slachtoffers van verbaal geweld zijn veelal bang om melding te doen van dit geweld. Angst voor represailles houdt hen tegen wat kan zorgen voor isolement en uitval in het onderwijs. Voor strafrechtelijke aanpak is vaak een aangifte nodig. Een duidelijke stelling name van de school is hier essentieel. Het slachtoffer moet zich gesteund en gesterkt voelen door de schoolleiding die een duidelijk en krachtig signaal af zal moeten geven in de richting van de dader (repressief) en aan de omgeving (preventief). Ondersteuning bij het doen van aangifte is noodzakelijk evenals het bewegen van getuigen tot het afleggen van een verklaring.

Maatregelen school

Ten aanzien van pesten heeft de scholen een preventieve aanpak, voornamelijk gericht op leerlingen. De curatieve aanpak is een meersporenaanpak waarin er met alle betrokkenen (slachtoffer, pester, medeleerlingen, ouders en personeel) gesproken wordt over hun bijdrage bij het voorkomen en bestrijden van pesterijen. Probleemoplossende gesprekken worden in principe gevoerd door de mentor. Vaak zal de aanpak ook besproken worden met het team en de teamcoördinator. Indien deze gesprekken uiteindelijk niets opleveren komen maatregelen in beeld.

Wanneer het om een strafrechtelijke aanpak gaat, zijn leerling, ouders en/of school van mening dat de situatie van dien aard moet zijn dat inschakeling van de politie (op basis van feitelijkheid) kan bijdragen aan het welbevinden van het slachtoffer en/of het doen stoppen van de pesterijen c.q. verbale agressie.

Primair, indien er sprake is van een situatie die de school zelf afhandelt:

- Toepassen maatregelen.
- Eventueel de politie op de hoogte stellen of om advies vragen.

Secundair, indien er sprake is van een in de toelichting genoemde situatie: – Ouders van minderjarige dader(s) en slachtoffer(s) informeren.

De politie in kennis stellen wanneer sprake is van feiten die in de toelichting zijn omschreven en die overeenkomen met de juridische definitie. Alle relevante informatie in verband met feiten en personen doorgeven aan de politie (evt. d.m.v. inzage in incidentregistratie).

Het slachtoffer wordt ondersteund bij het doen van aangifte.

Maatregelen politie

Tegen verdachte kan proces-verbaal worden opgemaakt (gezien het ernstige karakter van deze delicten is HALT-verwijzing niet mogelijk).

Ouders van minderjarige dader(s) en slachtoffer(s) informeren.

Maatregelen OM

Het proces-verbaal wordt afgedaan middels een verwijzing naar Halt.

Bij recidive of een ernstige vorm van verbale agressie wordt het proces-verbaal afgedaan middels een aanbod taakstraf via de Officier van Justitie, dit kan in de vorm van een werkstraf, leerstraf, begeleiding en vergoeding van de schade aan de benadeelde (laatste bij 14 jaar en ouder) of een combinatie.

De Raad voor de Kinderbescherming adviseert het OM over invulling van de straf.

Bij veelvuldige recidive wordt het proces-verbaal door het OM voorgelegd aan de Kinderrechter. De Raad voor de Kinderbescherming adviseert het OM en de rechter over de invulling van de straf. – De aangever kan indien hij / zij dit wenst over het verloop van de zaak geïnformeerd worden.

Hulpmogelijkheden

Maak gezamenlijk een overzicht van organisaties die hierop van toepassing zijn.

- Denk hierbij aan; Jeugdteam, wijkteam, GGD, huisarts, politie

Preventieve maatregelen

Voorkomen is beter dan genezen! Kijk n.a.v. het incident hoe en of je een (klas- of school brede) preventieve interventie kunt inzetten, om het gesprek met de leerlingen aan te gaan en hiermee herhaling te voorkomen.

Gebruik hiervoor bijvoorbeeld de lessen van burgerschap / maatschappijleer.

Stel gezamenlijk (met gemeente en politie) een palet samen met interventiemogelijkheden en maak hier met de desbetreffende partij afspraken over.

- Kijk voor het landelijk aanbod aan interventies op de website van Stichting School en Veiligheid

2.3 Drugs en alcohol *Gebruik, bezit en handel*

Algemene definitie

Het voorhanden hebben van alcohol of drugs is niet toegestaan, evenals het voorhanden hebben van medicijnen welke niet aantoonbaar in het belang van de eigen gezondheid zijn.

Deze moeten worden ingeleverd. Ook het handelen in/verstrekken van drugs of bedoelde medicijnen is verboden.

Het schoolreglement bevat regelgeving ten aanzien van roken, alcohol, cannabis en overige drugs.

Juridische definitie

- Het gebruik van harddrugs, zoals heroïne, cocaïne, XTC en paddo's en gedragingen met betrekking tot deze drugs zijn verboden op basis van de Opiumwet en deels ook de Warenwet;
- Het handelen in bepaalde middelen, zoals de hierboven genoemde harddrugs en cannabis is eveneens verboden op basis van de Opiumwet.
- Voor gebruik en bezit van alcohol geldt de Drank- en Horecawet, waarin tevens is aangegeven dat verkoop van alcohol aan jongeren beneden de 16 jaar is verboden.
- Het roken van tabak in openbare gebouwen, zoals scholen, is verboden bij de Tabakswet, met uitzondering van daarvoor specifiek aangewezen ruimten.
- Voor productie en/of handel in geneesmiddelen die als drugs worden gebruikt, is de Geneesmiddelenwet van toepassing

Toelichting Wanneer door signalen of uit een gesprek blijkt dat een leerling onder invloed is, dan zal de school hierop moeten reageren.

De leerling die onder invloed van alcohol of drugs de lessen volgt, zal uit de les verwijderd moeten worden. Goede of slechte schoolprestaties zijn hierbij niet doorslaggevend. Enerzijds tast drugs- en alcoholgebruik/-bezit het leefklimaat binnen een school aan en anderzijds is het een directe bedreiging voor de onderwijsdoelstellingen.

Het onderscheid tussen het voorhanden hebben van drugs voor eigen gebruik dan wel het voorhanden hebben van drugs bestemd voor de handel is moeilijk te trekken.

Vandaar de volgende grenslijn: indien jongeren cannabis voorhanden hebben en dit aan anderen uitdelen, al dan niet met winstbejag, wordt de politie ingeschakeld. Enerzijds om de drempel om drugs te gebruiken hoog te houden en anderzijds om een duidelijk en goed te hanteren beleid te voeren. Minderjarigen mogen ook niet in het bezit zijn van softdrugs voor eigen gebruik. Immers coffeeshops mogen slechts aan meerderjarigen verkopen. Bij middelengebruik dan wel handel moet de grens op nul gesteld worden, inhoudende dat harddrugs in het geheel niet getolereerd worden.

De school verbiedt het om alcohol, drugs of medicijnen die niet aantoonbaar door een arts zijn voorgeschreven binnen de schoolgebouwen of het terrein van de school te brengen.

Ingeval de school kennis heeft dan wel een redelijk vermoeden heeft, dat een persoon drugs/medicijnen binnen een schoolgebouw of schoolterrein heeft gebracht of voorhanden of op andere wijze onder zich heeft, wordt deze persoon bewogen tot afgifte van deze goederen. De school geeft hiervoor geen schadevergoeding en is niet aansprakelijk voor schade, in welke zin dan ook, welke voortvloeit uit deze maatregel.

De school verbindt deze regel en maatregel als voorwaarde tot toelating tot schoolgebouw of schoolterrein. Dit wordt vooraf in het schoolreglement kenbaar gemaakt. Hiermee wordt intern rechtmatigheid van het handelen verkregen. Ingeleverde drugs en medicijnen worden ter vernietiging overgedragen aan de politie.

Maatregelen drugs en alcohol *gebruik, bezit en handel*

Maatregelen school

Inschatten van de situatie en daarmee keuze bepalen wel of niet politie in te schakelen (zie toelichting).

Primair: Toepassen maatregelen, zie reglement Gezonde School en Genotmiddelen

- Drugs afgeven aan de politie
- Eventueel politie op de hoogte stellen of om advies vragen (met name wanneer jongeren drugs op school uitdelen, al dan niet met winstbejag)
- Bepalen welke instantie te betrekken bij hulpverlening, verwijzing en preventieactiviteiten.

Secundair: indien er sprake is van een in de toelichting genoemde situatie:

- Ouders van minderjarige dader(s) en slachtoffer(s) informeren.
- De politie in kennis stellen wanneer sprake is van feiten die in de toelichting zijn omschreven en die overeenkomen met de juridische definitie
- Alle relevante informatie in verband met feiten en personen doorgeven aan de politie (evt. d.m.v. inzage in incidentregistratie).

Maatregelen politie

- Indien door de school wordt aangegeven dat contact wenselijk is bijvoorbeeld ten behoeve van informatie over verkooppunten wordt met de politie contact gelegd.

- Indien wordt gehandeld in strijd met de Opiumwet wordt tegen de persoon proces-verbaal opgemaakt.
- Informeren ouders verdachte.

Maatregelen OM

Het proces-verbaal wordt afgedaan middels een aanbod taakstraf via de Officier van Justitie, dit kan in de vorm van een werkstraf, leerstraf en begeleiding of een combinatie. De Raad voor de Kinderbescherming adviseert het OM over invulling van de straf.

Bij recidive of ernstige drugsdelicten wordt het proces-verbaal door het OM voorgelegd aan de Kinderrechter. De Raad voor de Kinderbescherming adviseert het OM en de rechter over de invulling van de straf.

De school kan, indien het feit zich op school heeft afgespeeld en school hierover (indien noodzakelijk) een verklaring heeft afgelegd, op grond van de veiligheid op school, informeren bij het OM hoe de zaak wordt afgehandeld.

Hulpmogelijkheden

Maak gezamenlijk een overzicht van organisaties die hierop van toepassing zijn.

- Denk hierbij aan; Jeugdteam, wijkteam, GGD, huisarts, politie

Preventieve maatregelen

Voorkomen is beter dan genezen! Kijk n.a.v. het incident hoe en of je een (klas- of school brede) preventieve interventie kunt inzetten, om het gesprek met de leerlingen aan te gaan en hiermee herhaling te voorkomen.

Gebruik hiervoor bijvoorbeeld de lessen van burgerschap / maatschappijleer.

Stel gezamenlijk (met gemeente en politie) een palet samen met interventiemogelijkheden en maak hier met de desbetreffende partij afspraken over.

- Escaperoom Foute centen (Dealbreakers)
- Halt voorlichting 'De kosten van snel geld verdienen' Film Zicht
- Voorlichting verslavingszorg/GGD
- Project Dealbreakers www.dealbreakers.nl (online vanaf zomer 2022)
- Kijk voor het landelijk aanbod aan interventies op de website van Stichting School en Veiligheid

2.4 Vernieling

Algemene definitie

vernieling, vandalisme.

Juridische definitie

Vernieling (art. 350 WvS)

Het opzettelijk en wederrechtelijk vernielen, beschadigen, onbruikbaar maken of weg maken van een goed dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort. De dader moet dus de opzet (mogelijkheidsbewustzijn) hebben om genoemde vernieling te plegen en daarbij moet hij dat wederrechtelijk, dus zonder toestemming/instemming van de eigenaar, doen. Ook graffiti valt onder de werking van deze definitie. Immers: het herstellen van de schade brengt zodanige inspanning en kosten met zich mee dat van beschadiging kan worden gesproken.

Openlijke geweldpleging (art. 141 WvS)

Het openlijk en met verenigde krachten geweld plegen tegen personen en goederen. Er moeten minimaal twee daders zijn die gezamenlijk (verenigd) het geweld uitoefenen. Bovendien moet het geweld openlijk, onverholen en niet heimelijk zijn, dus plaatsvinden op een plaats waar publiek aanwezig is dan wel doorgaans aanwezig is.

Baldadigheid (art. 424 Sr. WvS)

Hij die op of aan de openbare weg of op enige voor het publiek toegankelijke plaats tegen personen of goederen enige baldadigheid pleegt waardoor gevaar of nadeel kan worden teweeggebracht, wordt, als schuldig aan straatschenderij, gestraft met een boete van de eerste categorie

Toelichting Vernieling is het gericht stukmaken van iets, een uiting van disrespect voor andermans eigendom. Vaak komt het voort uit een (algemeen) gevoel van onvrede met zijn eigen positie (afgunst, boosheid, verveling) hetgeen zich dan uit in vernielen. Zeker als de vernieling zich richt op een specifiek (bewust gekozen) slachtoffer zal aandacht aan de achtergronden van de vernieling moeten worden besteed om herhaling of verergering van maatregelen tegen het slachtoffer te voorkomen. Van baldadigheid of straatschenderij is sprake wanneer de vernieling niet gericht plaatsvindt, maar meer als ongewild gevolg van een actie. Voorbeelden hiervan zijn onder ander schade door sneeuwballen gooien of het omtrappen van vuilcontainers. Wanneer sprake is van eenvoudige vernieling met niet meer dan geringe schade, waarbij schadevergoeding of schadeherstel kan worden bereikt, treedt de school op als bemiddelaar met betrekking tot de schaderegeling. Het doel hierbij is dat de partijen (gedupeerde(n) en dader(s)) de zaak onderling regelen. De school heeft daarin geen taak om te schade te regelen. Wel treft de school zelf maatregelen tegen het ongewenste gedrag. Indien het gaat om een vernieling van meer dan geringe omvang of schade, er sprake is van herhaling of groepsdelict of als schadevergoeding / schadeherstel niet kan worden bereikt, zal ook de politie in kennis worden gesteld.

Maatregelen vernieling

Maatregelen school

Inschatten van de situatie en daarmee keuze bepalen wel of niet politie in te schakelen (zie toelichting).

Primair, indien er sprake is van een situatie die de school zelf afhandelt:

- Toepassen maatregelen
- Bemiddeling in schadevergoeding of schadeherstel door de dader
- Eventueel politie op de hoogte stellen of om advies vragen.

Secundair, indien er sprake is van:

- Een vernieling met meer dan geringe schade
- Vernieling door een groep leerlingen
- Getoonde onwilligheid met betrekking tot schadeherstel / schadevergoeding.
- Ouders van minderjarige dader(s) en slachtoffer(s) informeren.
- De politie in kennis stellen wanneer sprake is van feiten die in de toelichting zijn omschreven en die overeenkomen met de juridische definitie.
- Bemiddelen in schadevergoeding door ouders/verzorgers dader.
- Alle relevante informatie in verband met feiten en personen doorgeven aan de politie (evt. d.m.v. inzage in incidentregistratie).
- Het slachtoffer ondersteunen en stimuleren bij het doen van aangifte.

Maatregelen politie

- Tegen de verdachte kan proces-verbaal worden opgemaakt
- Indien aan de criteria wordt voldaan wordt de verdachte naar HALT verwezen
- Ouders dader en slachtoffer informeren
- In schadevergoeding tussen (ouders) dader en slachtoffer wordt bemiddeld.

Maatregelen OM

Het proces-verbaal wordt afgedaan middels een verwijzing naar Halt.

Bij recidive of een ernstige vorm van vernieling wordt het proces-verbaal afgedaan middels een aanbod taakstraf via de Officier van Justitie, dit kan in de vorm van een werkstraf, leerstraf, begeleiding en vergoeding van de schade aan de benadeelde (laatste alleen bij jongeren van 14 jaar en ouder) of een combinatie.

De Raad voor de Kinderbescherming adviseert het OM over invulling van de straf.

Bij veelvuldige recidive wordt het proces-verbaal door het OM voorgelegd aan de Kinderrechter. De Raad voor de Kinderbescherming adviseert het OM en de rechter over de invulling van de straf.

De aangever kan indien hij / zij dit wenst over het verloop van de zaak geïnformeerd worden.

Hulpmogelijkheden

Maak gezamenlijk een overzicht van organisaties die hierop van toepassing zijn.

- Denk hierbij aan; Jeugdteam, wijkteam, GGD, huisarts, politie

Preventieve maatregelen

Voorkomen is beter dan genezen! Kijk n.a.v. het incident hoe en of je een (klas- of school brede) preventieve interventie kunt inzetten, om het gesprek met de leerlingen aan te gaan en hiermee herhaling te voorkomen.

Gebruik hiervoor bijvoorbeeld de lessen van burgerschap / maatschappijleer.

Stel gezamenlijk (met gemeente en politie) een palet samen met interventiemogelijkheden en maak hier met de desbetreffende partij afspraken over.

- Halt Voorlichting 'Jeugdcriminaliteit'
- Kijk voor het landelijk aanbod aan interventies op de website van Stichting School en Veiligheid

2.5 Wapenbezit

Algemene definitie

Het voorhanden hebben van voorwerpen die het karakter van een wapen dragen of die als wapen worden aangewend en waarvan het voorhanden hebben in verband met het volgen van onderwijs niet noodzakelijk is.

Juridische definitie

De bij Wet verboden wapens en de gedragingen die met deze wapens verboden zijn, zijn gedefinieerd in de Wet Wapens en Munitie. Hier is geen korte juridische definitie voor te geven.

Toelichting Veel onder jeugdigen circulerende wapens vallen niet onder de werking van de Wet Wapens en Munitie omdat ze qua afmeting of model net even iets anders zijn. Toch zijn veel van deze wapens daardoor niet minder gevaarlijk en daarmee onwenselijk. Immers, een stiletto waarvan het lemmet breder is dan 14 millimeter is net zo gevaarlijk als een (wettelijk verboden) stiletto met een lemmet dat minder dan 14 millimeter breed is. In het kader van het volgen van onderwijs is het

bezit/voorhanden hebben van dergelijke wapens en voorwerpen niet alleen onnodig, maar tevens gevaarlijk en bedreigend voor het klimaat binnen een school.

De school verbiedt het dan ook om voorwerpen die het karakter van een wapen dragen (stiletto's, vlindermessen valmessen en dergelijke) alsmede voorwerpen die als wapen kunnen worden gehanteerd (wanneer bijvoorbeeld een schroevendraaier wordt gebruikt om mee te dreigen) in bezit te hebben of als wapen te hanteren.

Wanneer de school kennis heeft, dan wel een redelijk vermoeden heeft dat een persoon een dergelijk wapen bezit of ziet dat een voorwerp als wapen wordt gehanteerd binnen het schoolgebouw of schoolterrein, zal de bezitter van het voorwerp worden bewogen tot afgifte. Vervolgens worden de wapens ter vernietiging aan de politie overgedragen.

De school geeft hiervoor geen schadevergoeding en is niet aansprakelijk voor schade in welke zin dan ook, welke voortvloeit uit deze maatregel. De school verbindt deze regel en maatregel als voorwaarde tot toelating tot het schoolgebouw of schoolterrein.

Dit wordt vooraf in het **schoolreglement** kenbaar gemaakt. Hiermee wordt rechtmatigheid van handelen verkregen. Afgegeven wapens en bedoel de voorwerpen worden ter vernietiging overgedragen aan de politie. Indien het om wapens en gedragingen gaat die vallen onder de werking van de Wet Wapens en Munitie is politieel optreden vereist. De politie wordt in kennis gesteld. De politie kan om advies worden gevraagd of het gaat om een wettelijk verboden wapen.

Maatregelen wapenbezit

Maatregelen school

Inschatten van de situatie en daarmee keuze bepalen wel of niet politie in te schakelen (zie toelichting).

Primair, indien er sprake is van een situatie die de school zelf afhandelt: – Toepassen maatregelen. – Ingeleverde wapens en voorwerpen afgeven aan de politie. – Eventueel politie op de hoogte stellen en/of om advies vragen.

Secundair, indien er sprake is van een in de toelichting genoemde situatie – Ouders van minderjarige dader(s) en slachtoffer(s) informeren. – De politie in kennis stellen wanneer sprake is van feiten die in de toelichting zijn omschreven en die overeenkomen met de juridische definitie. – Alle relevante informatie in verband met feiten en personen doorgeven aan de politie (evt. d.m.v. inzage in incidentregistratie).

Maatregelen politie

Tegen de verdachte kan proces-verbaal worden opgemaakt.

Ouders van verdachte en slachtoffer informeren.

Maatregelen OM

Het proces-verbaal wordt afgedaan middels een aanbod taakstraf via de Officier van Justitie, dit kan in de vorm van een werkstraf, leerstraf en begeleiding of een combinatie.

De Raad voor de Kinderbescherming adviseert het OM over invulling van de straf.

Bij recidive of ernstige feiten wordt het proces-verbaal door het OM voorgelegd aan de Kinderrechter. De Raad voor de Kinderbescherming adviseert het OM en de rechter over de invulling van de straf.

De school kan, indien het feit zich op school heeft afgespeeld en school hierover (indien noodzakelijk) een verklaring heeft afgelegd, op grond van de veiligheid op school, informeren bij het OM hoe de zaak wordt afgehandeld.

Hulpmogelijkheden

Maak gezamenlijk een overzicht van organisaties die hierop van toepassing zijn.

- Denk hierbij aan; Jeugdteam, wijkteam, GGD, huisarts, politie

Preventieve maatregelen

Voorkomen is beter dan genezen! Kijk n.a.v. het incident hoe en of je een (klas- of school brede) preventieve interventie kunt inzetten, om het gesprek met de leerlingen aan te gaan en hiermee herhaling te voorkomen.

Gebruik hiervoor bijvoorbeeld de lessen van burgerschap / maatschappijleer.

Stel gezamenlijk een palet samen met interventiemogelijkheden en maak hier met de desbetreffende partij afspraken over.

- Preventieve kluiscontrole
- Voorlichting OM 'Wie grijpt in'
- Aanbod Halt

Halt geeft voorlichtingen over verschillende thema's. O.a. de thema's Wapens en geweld, Jeugdcriminaliteit en Groepsdruk kunnen op het BO en VO ingezet worden wanneer er sprake is van (dreigende) wapenproblematiek en/of een verontrustende groepsdynamiek.

- Kijk voor het landelijk aanbod aan interventies op de website van Stichting School en Veiligheid www.schoolveiligheid.nl

- Interventiematrix Wapens en Jongeren www.rsiv.nl/kennisbank/jeugd/wapensenjongeren
- Checklist 'Controle op wapenbezit in en rond scholen' (2021, bureau Beke) www.rsiv.nl/kennisbank/jeugd/schoolveiligheid

2.6 Mensenhandel

Algemene definitie

Mensenhandel manifesteert zichzelf in verschillende vormen van uitbuiting door middel van dwang (**dwang is niet vereist bij seksuele uitbuiting of orgaanhandel van minderjarige**) en het doel van uitbuiting. Er zijn vier vormen van uitbuiting te onderscheiden wanneer we het hebben over mensenhandel: seksuele uitbuiting, criminele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en gedwongen orgaan handel. Jongeren krijgen het meest te maken met de eerste twee vormen:

De meest in de cijfers terugkomende vorm van mensenhandel is seksuele uitbuiting. Hierbij wordt het slachtoffer gedwongen/gefaciliteerd om in de seksindustrie te werken. Dit kan doormiddel van gedwongen prostitutie maar ook door het verlenen van andere seksuele diensten zoals webcamseks. De traditionele vorm van seksuele uitbuiting is de loverboy methode. We zien echter dat het verliefd maken van het slachtoffer en deze verleiden met cadeautjes niet meer de gangbare techniek is. Vaak worden slachtoffers online geronseld en gechanteerd en bedreigd met bijvoorbeeld sexy beeldmateriaal. Belangrijk is dat, indien het gaat om minderjarige, het financieel gewin hebben aan het sekswerk van die minderjarige al genoeg is om tot mensenhandel te leiden. Dit betekent dat het minderjarige slachtoffer niet expliciet gedwongen hoeft te worden. Niet alleen slachtoffers zijn vaak jong. Ook één op de vijf daders zijn onder de 23.

Criminele uitbuiting vindt plaats wanneer iemand gedwongen wordt om criminele feiten te plegen of om te bedelen. Denk hierbij aan drugshandel, het misbruik van iemands bankrekening (geldezel), winkeldiefstal of andere vormen van criminaliteit. Criminele uitbuiting wordt vaak niet gesignaleerd omdat het slachtoffer in de veronderstelling kan zijn dat hij/zij strafrechtelijk vervolgbaar is.

Juridische definitie

Artikel 273f Wetboek van Strafrecht

1.

Als schuldig aan mensenhandel wordt met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie gestraft:

1°. degene die een ander door dwang, geweld of een andere feitelijke of door dreiging met geweld of een andere feitelijke, door afpersing, fraude, misleiding dan wel door misbruik van uit feitelijke omstandigheden voortvloeiend overwicht, door misbruik van een kwetsbare positie of door het geven of ontvangen van betalingen of voordelen om de instemming van een persoon te verkrijgen die zeggenschap over die ander heeft, werft, vervoert, overbrengt, huisvest of opneemt, met inbegrip van de wisseling of overdracht van de controle over die ander, met het oogmerk van uitbuiting van die ander of de verwijdering van diens organen;

2°. degene die een ander werft, vervoert, overbrengt, huisvest of opneemt, met inbegrip van de wisseling of overdracht van de controle over die ander, met het oogmerk van uitbuiting van die ander of de verwijdering van diens organen, terwijl die ander de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt;

3°. degene die een ander aanwerft, medeneemt of ontvoert met het oogmerk die ander in een ander land ertoe te brengen zich beschikbaar te stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met of voor een derde tegen betaling;

4°. degene die een ander met een van de onder 1° genoemde middelen dwingt of beweegt zich beschikbaar te stellen tot het verrichten van arbeid of diensten of zijn organen beschikbaar te stellen dan wel onder de onder 1° genoemde omstandigheden enige handeling onderneemt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat die ander zich daardoor beschikbaar stelt tot het verrichten van arbeid of diensten of zijn organen beschikbaar stelt;

5°. degene die een ander ertoe brengt zich beschikbaar te stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met of voor een derde tegen betaling of zijn organen tegen betaling beschikbaar te stellen dan wel ten aanzien van een ander enige handeling onderneemt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat die ander zich daardoor beschikbaar stelt tot het verrichten van die handelingen of zijn organen tegen betaling beschikbaar stelt, terwijl die ander de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt;

6°. degene die opzettelijk voordeel trekt uit de uitbuiting van een ander;

7°. degene die opzettelijk voordeel trekt uit de verwijdering van organen van een ander, terwijl hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat diens organen onder de onder 1° bedoelde omstandigheden zijn verwijderd;

8°. degene die opzettelijk voordeel trekt uit seksuele handelingen van een ander met of voor een derde tegen betaling of de verwijdering van diens organen tegen betaling, terwijl die ander de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt;

9°. degene die een ander met een van de onder 1° genoemde middelen dwingt dan wel beweegt hem te bevoordelen uit de opbrengst van diens seksuele handelingen met of voor een derde of van de verwijdering van diens organen.

2.

Uitbuiting omvat ten minste uitbuiting van een ander in de prostitutie, andere vormen van seksuele uitbuiting, gedwongen of verplichte arbeid of diensten, met inbegrip van bedelarij, slavernij en met slavernij te vergelijken praktijken, dienstbaarheid en uitbuiting van strafbare activiteiten.

3.

De schuldige wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien:

1°. de feiten, omschreven in het eerste lid, worden gepleegd door twee of meer verenigde personen;

2°. degene ten aanzien van wie de in het eerste lid omschreven feiten worden gepleegd een persoon is die de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt dan wel een ander persoon is bij wie misbruik van een kwetsbare positie wordt gemaakt;

3°. de feiten, omschreven in het eerste lid, zijn voorafgegaan, vergezeld of gevolgd van geweld.

4.

Indien een van de in het eerste lid omschreven feiten zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft of daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is, wordt gevangenisstraf van ten hoogste achttien jaren of geldboete van de vijfde categorie opgelegd.

5.

Indien een van de in het eerste lid omschreven feiten de dood ten gevolge heeft, wordt levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste dertig jaren of geldboete van de vijfde categorie opgelegd.

6.

Onder kwetsbare positie wordt mede begrepen een situatie waarin een persoon geen andere werkelijke of aanvaardbare keuze heeft dan het misbruik te ondergaan.

7.

[Artikel 251](#) is van overeenkomstige toepassing.

Toelichting: Bovenstaand artikel is het langste artikel in het wetboek van strafrecht en complex. Mensenhandel is onder andere het werven, vervoeren of verhandelen van mensen tegen hun wil met als doel die persoon uit te buiten. Het bestaat dus uit een vorm van dwang en het oogmerk van uitbuiting waarbij de dader een persoonlijk gewin heeft. Bij seksuele uitbuiting van minderjarige is dwang expliciet uitgesloten. Dit betekent dat als iemand aan een minderjarige een prostitutie raam verhuurt hij/zij zich al schuldig kan maken aan mensenhandel.

Maatregelen mensenhandel

Slachtoffers van mensenhandel zijn veelal bang om melding te doen. Schaamte, bedreiging van de omgeving van het slachtoffer en chantage met bijvoorbeeld seksueel beeldmateriaal of beeldmateriaal waarop het slachtoffer strafbare feiten pleegt zijn niet ongevoel. Angst voor represailles houdt hen tegen wat kan zorgen voor isolement en uitval in het onderwijs. Slachtoffers van mensenhandel zien zichzelf ook niet altijd als slachtoffer wat voor complicaties kan zorgen. Daarbij kunnen slachtoffers ook dader zijn, denk aan het plegen van strafbare feiten of het ronselen van nieuwe slachtoffers onder dwang van de dader. Het slachtoffer moet zich gesteund en gesteekt voelen door de schoolleiding die een duidelijk en krachtig signaal af zal moeten geven in de richting van de dader (repressief) en aan de omgeving (preventief). Ondersteuning bij het aangaan van het gesprek met het slachtoffer en het doen van aangifte is noodzakelijk en het is goed om hierbij gespecialiseerde hulp in de schakelen zoals onder het kopje 'hulpaanbod'.

Maatregelen school

- Bij acuut gevaar: schakel de politie in. Bij voorkeur in overleg met het slachtoffer. Als er geen overleg mogelijk is schakel dan toch de politie in.
- De contactpersoon zal bij een vermoeden van slachtofferschap van mensenhandel de vertrouwenspersoon ingeschakeld. Er wordt geadviseerd om de vertrouwenspersoon met de regionale zorgcoördinator mensenhandel te laten schakelen alvorens het gesprek aan te gaan met het slachtoffer. Mensenhandel is een moeilijk gespreksonderwerp waar de zorgcoördinatoren veel ervaring mee hebben en tips voor kunnen geven. Zie ook het kopje 'hulpaanbod'.
- Bij vermoedelijk daderschap wordt altijd de politie ingeschakeld.
- Indien sprake van mensenhandel worden bij minderjarigen altijd de ouders/verzorgers van het slachtoffer, na overleg met de vertrouwenspersoon, en de aangeklaagde op de hoogte gesteld.
- Deel (zachte) signalen van mensenhandel met de politie, zij kunnen namelijk ook ambtshalve vervolgen. Zie ook het kopje 'maatregelen politie'.
- Door de school wordt aan het schoolpersoneel, leerlingen en ouders/verzorgers via de school- en personeelsgids informatie verschaft over hoe op school wordt omgegaan met

mensenhandel, welke mogelijkheden er zijn om hulp te krijgen. *Tevens zet de school zich in om preventieve activiteiten en maatregelen uit te voeren.*

Maatregelen politie

Mensenhandel kan ambtshalve worden opgespoord en vervolgd. Het doen van een aangifte is niet noodzakelijk, mensenhandel is namelijk geen klachtdelict. Wel zal er zoveel mogelijk rekening worden gehouden met de wensen van het slachtoffer en zijn of haar keuze tot het doen van aangifte.

Indien het slachtoffer met de politie wilt praten dient er eerst een informatief gesprek te worden gevoerd met de Afdeling Vreemdelingenpolitie, identificatie en Mensenhandel (AVIM) van de politie,

tenzij dit vanwege een acute situatie niet mogelijk is. Dit gesprek wordt ook wel een intake genoemd. Vanuit het perspectief van een evt. strafrechtelijk vervolg, dient dit gesprek ertoe om zicht te krijgen op slachtofferschap en om het slachtoffer uitleg te geven over de strafrechtelijke procedure. Onder andere wordt aangegeven dat het informatief gesprek de start kan zijn van ambtshalve opsporing en vervolging, ook als het slachtoffer uiteindelijk besluit geen aangifte te doen.

Indien het slachtoffer na het informatieve gesprek beslist om aangifte te doen zal er een onderzoek gestart worden. De procedure gaat via de politie, Openbaar Ministerie en de rechtbank.

Maatregelen OM

Indien het opsporingsonderzoek daarvoor voldoende basis biedt, dient mensenhandel tot vervolging te leiden. Gezien de ernst van het feit is het uitgangspunt van het OM dus altijd vervolging. Dit geldt voor alle daders, zowel degene die iemand in een toestand van uitbuiting brengt als degene die voordeel trekt van de uitbuiting.

Hulpmogelijkheden

Omdat slachtoffers van mensenhandel vaak te maken hebben met multiproblematiek, een (acute) onveilige situatie en een mogelijk strafrechtelijk onderzoek zijn er door het hele land zorgcoördinatoren mensenhandel ingesteld. Deze hebben specialistische kennis over het hulp- en zorgaanbod voor slachtoffers mensenhandel in een bepaalde regio en hebben contacten met bovenregionale organisaties voor bijvoorbeeld gespecialiseerde opvang.

In de regio's Haaglanden en Hollands – Midden is de zorgcoördinatie mensenhandel belegd bij Stichting Hulp en Opvang Prostitutie en mensenhandel ("SHOP"). Zij hebben ook een zorgcoördinator die gespecialiseerd is in jeugd. Het is daarom altijd aan te raden om contact op te nemen met de zorgcoördinatie van SHOP om samen een hulpaanbod op te stellen voor het slachtoffer.

Preventieve maatregelen

Voorkomen is beter dan genezen! Kijk n.a.v. het incident hoe en of je een (klas- of school brede) preventieve interventie kunt inzetten, om het gesprek met de leerlingen aan te gaan en hiermee herhaling te voorkomen.

Docententraining mensenhandel (niet) op school

CKM en het Rode Kruis

- Gratis informatieve training door ervaren professionals van het Rode Kruis en Fier
- Deelnemers ontvangen een certificaat en onderwijsmaterialen zoals een signalenkaart en lesbrieven
- Advies over een meldprotocol voor jouw school dat past bij de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
- De trainingen vinden sowieso plaats tot eind 2022

➔ Voor meer informatie en aanmelden: www.rsiv.nl/kennisbank/mensenhandel/preventie

BUIT in de klas

Projectteam uitbuiting en criminele aanwas van Noord Holland Samen Veilig (gemeente, politie en OM)

In het lespakket BUIT komen de thema's 'criminele uitbuiting' en 'seksuele uitbuiting' aan bod. Bij beide thema's bekijken jongeren een film en kunnen ze daarna via een app gesprek 'praten' met de personages uit die film.

➔ Voor meer informatie en aanvragen lespakket: www.buitindeklas.nl

Steek jij je hand uit

Veiligheidsalliantie Rotterdam

Bewustwordingscampagne op school gericht op leerlingen. De school kan een box met kaartjes met QR codes plaatsen die de leerlingen leidt tot een filmpje waarin een uitbuitingssituatie wordt geschetst. De filmpjes leiden naar een website met handelingsperspectief.

➔ Wordt verwacht in 2022

Gebruik hiervoor bijvoorbeeld de lessen van burgerschap / maatschappijleer.

Stel gezamenlijk een palet samen met interventiemogelijkheden en maak hier met de desbetreffende partij afspraken over.

2.7 Diefstal

Algemene definitie

Stelen, roven.

Juridische definitie

Eenvoudige diefstal (art. 310 WvS)

Enig goed, dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort wegnemen met het oog merk het wederrechterlijk toe te eigenen. Het doel van het wegnemen moet de toe-eigening zijn; om er als heer en meester over te gaan beschikken. Als een goed wordt gestolen met de bedoeling om het te verkopen, blijft het diefstal. Immers, er wordt dan gehandeld alsof er als heer en meester over beschikt wordt.

Gekwalificeerde diefstal (art. 311 WvS) – idem 310 S bij gelegenheid van brand, ontploffing; – idem 310 Sr, gepleegd door twee of meer verenigde personen; – idem 310 Sr, indien de dader zich de toegang tot de plaats van het misdrijf heeft verschaft of het weg te nemen goed onder zijn bereik heeft gebracht door middel van braak, verbreking of inklimming, van valse sleutels, van een valse order of vals kostuum.

Diefstal met geweld (art. 312 WvS) idem 310/311 Sr

indien voorafgegaan door, vergezeld van of gevolgd door geweld of bedreiging met geweld tegen personen, gepleegd met het oogmerk om de diefstal voor te bereiden of gemakkelijk te maken, of om bij betrapping op heterdaad de vlucht mogelijk te maken van zichzelf of andere deelnemers aan het misdrijf hetzij het bezit van het gestolen goed te verzekeren.

Afpersing (art. 317 WvS)

Met het doel zichzelf of een ander te bevoordelen, iemand door geweld of bedreiging met geweld dwingen tot het afgeven van enig goed dat geheel of ten dele aan diegene of een derde toebehoort.

Afdreiging (art. 318 WvS) idem 317 Sr

Met dien verstande dat het dreigmiddel geen geweld is maar smaad, smaadschrift of openbaring van een geheim.

Handel en heling (art. 416 en 417 bis WvS)

Opzet- dan wel schuldheling: het kopen, krijgen of voor handen hebben van gestolen of illegale goederen, bijv. het te koop aanbieden of kopen van bromfietsonderdelen, autoradio's, vuurwerk, kleding, cd's e.d. waarvan vermoed kan worden dat die goederen gestolen of illegaal te koop worden aangeboden.

Toelichting Ingeval van een incidentele kleine diefstal, waarbij geen kwalificaties als bedoeld in 311/312/317/318 Sr voorkomen en waarbij de schadevergoeding of teruggave van het gestolen goed kan worden bereikt, treft de school zelf maatregelen. Indien het gaat om herhaling of om een goed met meer dan geringe waarde of indien wordt voldaan aan een van de kwalificaties genoemd in de artikelen 311/312/317/318 Sr., dan wel als schadevergoeding of teruggave niet mogelijk is, dan zal de school naast de te nemen schoolmaatregelen ook de politie in kennis stellen.

Maatregelen diefstal

Maatregelen school

Inschatten van de situatie en daarmee keuze bepalen wel of niet politie in te schakelen (zie toelichting).

Primair, indien er sprake is van een situatie die de school zelf afhandelt: – Toepassen maatregelen. – Bemiddeling in teruggave of schadevergoeding gestolen goed.

Secundair, indien er sprake is van een in de toelichting genoemde situatie

- Ouders van minderjarige dader(s) en slachtoffer(s) informeren.
- De politie in kennis stellen wanneer sprake is van feiten die in de toelichting zijn omschreven en die overeenkomen met de juridische definitie.
- Alle relevante informatie in verband met feiten en personen doorgeven aan de politie (evt. d.m.v. inzage in incidentregistratie).
- Het slachtoffer ondersteunen en stimuleren bij het doen van aangifte.

Maatregelen politie

- Tegen de verdachte kan proces-verbaal worden opgemaakt.
- Indien aan criteria voldaan wordt, verwijzen van de verdachte naar HALT.
- Bemiddeling bij teruggave of schadevergoeding gestolen goed.
 - Ouders dader en slachtoffer informeren.

Maatregelen OM

Het proces-verbaal wordt afgedaan middels een verwijzing naar Halt.

Bij recidive of een ernstige vorm van diefstal wordt het proces-verbaal afgedaan middels een aanbod taakstraf via de Officier van Justitie, dit kan in de vorm van een werkstraf, leerstraf, begeleiding en vergoeding van de schade aan de benadeelde (laatste alleen bij jongeren van 14 jaar en ouder) of een combinatie.

De Raad voor de Kinderbescherming adviseert het OM over invulling van de straf.

Bij veelvuldige recidive wordt het proces-verbaal door het OM voorgelegd aan de Kinderrechter. De Raad voor de Kinderbescherming adviseert het OM en de rechter over de invulling van de straf.

De aangever kan indien hij/zij dit wenst over het verloop van de zaak geïnformeerd worden.

Hulpmogelijkheden

Maak gezamenlijk een overzicht van organisaties die hierop van toepassing zijn.

- Denk hierbij aan; Jeugdteam, wijkteam, GGD, huisarts, politie

Preventieve maatregelen

Voorkomen is beter dan genezen! Kijk n.a.v. het incident hoe en of je een (klas- of school brede) preventieve interventie kunt inzetten, om het gesprek met de leerlingen aan te gaan en hiermee herhaling te voorkomen.

Gebruik hiervoor bijvoorbeeld de lessen van burgerschap / maatschappijleer.

Stel gezamenlijk een palet samen met interventiemogelijkheden en maak hier met de desbetreffende partij afspraken over.

- Kijk voor het landelijk aanbod aan interventies op de website van Stichting School en Veiligheid

2.7 Vuurwerkbezit en -handel

Algemene definitie

Het voorhanden hebben van en/of handelen in vuurwerk.

Juridische definitie

Het voorhanden hebben van en/of handelen in vuurwerk buiten de daartoe aangewezen periode, als ook het voorhanden hebben van of handelen in verboden vuurwerk ongeacht de periode.

Toelichting Vuurwerk hoeft op zich niet gevaarlijk te zijn, mits het gaat om goedgekeurd vuurwerk en als het op voorgeschreven wijze wordt afgestoken. Bij het afsteken van vuurwerk in of nabij groepen mensen, zoals op schoolpleinen, is echter reëel gevaar voor (ernstig) letsel aanwezig. Zeker als het afsteken ervan een 'spel' of 'sport' wordt.

Ontploffend vuurwerk veroorzaakt doorgaans onrust onder mensen hetgeen tot irritatie of agressie kan leiden. Daarnaast veroorzaakt ontploffend vuurwerk doorgaans een zodanige geluidsoverlast en hinder voor de lessen. De scholen verbieden om deze redenen vuurwerk mee te nemen in de schoolgebouwen of op het terrein van de school.

Als de school weet of vermoedt, dat een persoon vuurwerk heeft meegenomen in het schoolgebouw of op het schoolterrein, wordt dit vuurwerk ingenomen. Als het om een substantiële hoeveelheid gaat, kan dit ter vernietiging aan de politie worden overgedragen. De school geeft hiervoor geen schadevergoeding en is niet aansprakelijk voor schade in welke zin dan ook, welke voortvloeit uit deze maatregel. Het verbod om vuurwerk mee te nemen, voor handen te hebben of op andere manier onder zich te hebben in de schoolgebouwen of het terrein van de school, geldt als voorwaarde tot toelating tot schoolgebouw of schoolterrein. Dit wordt in het **schoolreglement** kenbaar gemaakt, zodat er rechtmatig tegen kan worden opgetreden. Wanneer sprake is van verboden vuurwerk zal de school altijd de politie inschakelen. Hetzelfde geldt wanneer het gaat om een meer dan één stuk vuurwerk, of om handel in vuurwerk buiten de daartoe toegestane periode. De politie kan om advies worden gevraagd ten aanzien van de vraag of het gaat om een wetsovertreding, de ernst ervan en of aangifte wenselijk is.

Maatregelen vuurwerkbezit en -handel

Maatregelen school

Inschatten van de situatie en daarmee keuze bepalen wel of niet politie in te schakelen (zie toelichting).

Primair, indien er sprake is van een situatie die de school zelf afhandelt: – Toepassen maatregelen. – Ingeleverd vuurwerk, indien een substantiële hoeveelheid, afgeven aan de politie. – Eventueel politie op de hoogte stellen en/of om advies vragen.

Secundair, indien er sprake is van – verboden vuurwerk (strijkers en dergelijke) – bezit buiten de toegestane periode, van een meer dan geringe hoeveelheid (meer dan één stuk) vuurwerk – handel in vuurwerk – afsteken van vuurwerk buiten de toegestane periode kan de school: – Ouders van minderjarige dader(s) en slachtoffer(s) informeren. – De politie in kennis stellen wanneer sprake is van feiten die in de toelichting zijn omschreven en die overeenkomen met de juridische definitie. – Alle relevante informatie in verband met feiten en personen doorgeven aan de politie (evt. d.m.v. inzage in incidentregistratie).

Maatregelen politie

- Tegen de verdachte kan proces-verbaal worden opgemaakt.
- Indien aan criteria wordt voldaan wordt naar HALT verwezen.
- Ouders/verzorgers verdachte informeren.

Maatregelen OM

Het proces-verbaal wordt afgedaan middels een verwijzing naar Halt. – Bij recidive of een grote schaal van in bezit hebben of handel wordt het proces-verbaal afgedaan middels een aanbod taakstraf via de Officier van Justitie, dit kan in de vorm van een werkstraf, leerstraf, begeleiding en vergoeding van de schade aan de benadeelde (laatste alleen bij jongeren van 14 jaar en ouder) of een combinatie. De Raad voor de Kinderbescherming adviseert het OM over invulling van de straf. – Bij veelvuldige recidive wordt het proces-verbaal door het OM voorgelegd aan de Kinderrechter. De Raad voor de Kinderbescherming adviseert het OM en de rechter over de invulling van de straf.

Hulpmogelijkheden

Maak gezamenlijk een overzicht van organisaties die hierop van toepassing zijn.

- Denk hierbij aan; Jeugdteam, wijkteam, GGD, huisarts, politie

Preventieve maatregelen

Voorkomen is beter dan genezen! Kijk n.a.v. het incident hoe en of je een (klas- of school brede) preventieve interventie kunt inzetten, om het gesprek met de leerlingen aan te gaan en hiermee herhaling te voorkomen.

Gebruik hiervoor bijvoorbeeld de lessen van burgerschap / maatschappijleer.

Stel gezamenlijk (met gemeente en politie) een palet samen met interventiemogelijkheden en maak hier met de desbetreffende partij afspraken over.

- Halt Voorlichting 'Overlast tijdens jaarwisseling'
- Kijk voor het landelijk aanbod aan interventies op de website van Stichting School en Veiligheid

2.8 Seksuele intimidatie

Algemene definitie

Hiervan is sprake indien iemand wordt geconfronteerd met ongewenste seksueel getinte aandacht in de vorm van verbaal, fysiek of non-verbaal gedrag dat door degene die hiermee geconfronteerd wordt als onaangenaam wordt ervaren. Het gaat hierbij om gedrag dat plaatsvindt binnen of in samenhang met de onderwijssituatie en kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn.

Wanneer er sprake is van seksueel misbruik door een medewerker van de school gaat het om een zedenmisdrijf. Bij een zedenmisdrijf geldt een aangifte- en meldplicht. Deze wettelijke aangifte en

meldplicht is beperkt tot seksueel misbruik van leerlingen die op het moment van het misbruik jonger zijn dan achttien jaar.

Toelichting Scholen zijn verplicht een veilig leer- en werkklimaat te creëren voor leerlingen en personeelsleden. Seksuele intimidatie komt op alle schooltypes voor. De seksuele intimidatie is vaak een kwestie van machtsverschil tussen leraren en leerlingen, tussen mannen en vrouwen.

Seksuele intimidatie kan zich bij verschillende partijen in de schoolsituatie voordoen: - leerling - leerling - personeel - leerling - leerling - personeel - personeel - personeel (deze categorie wordt in dit protocol buiten beschouwing gelaten).

Het ondergaan van seksuele intimidatie heeft vaak nadelige gevolgen voor betrokkene. Voor leerlingen kan dit een aanleiding zijn een ander vak te kiezen of van school te gaan. Schoolverzuim en slechte leerprestaties kunnen het gevolg zijn. Ook kunnen zij later psychische en/of emotionele schade ondervinden.

Seksuele intimidatie kan een heel scala van fysieke handelingen omvatten zoals: knuffelen, zoenen, op schoot nemen, handtastelijkheden, weg versperren, tegenaan gaan staan, moed willig botsen. Seksuele intimidatie kan zich echter ook in verbale vorm manifesteren zoals: iemand op een bepaalde manier aanspreken, seksueel getinte opmerkingen, dubbelzinnigheden, seksueel getinte grappen, schuine moppen, stoere verhalen rond seksuele prestaties, opmerkingen over uiterlijk en kleding, vragen naar seksuele ervaringen, uitnodigingen met bijbedoelingen, afspraken willen maken, uitnodiging tot seksueel contact, bedreigingen.

Tevens kan de intimidatie ook in de vorm van non-verbaal gedrag geuit worden zoals: staren, gluren, lonken, knipogen, in kleding gluren, seksueel getinte cadeautjes. Alleen degene die last heeft van seksuele intimidatie kan een klacht indienen, al dan niet met hulp van de contactpersoon in de school of via de vertrouwenspersoon bij de klachten commissie of het bevoegd gezag.

Meldplicht seksueel misbruik en seksuele intimidatie De meldplicht is vastgelegd in de 'Regeling Seksueel misbruik en Seksuele intimidatie in het onderwijs', een uitgave van het Ministerie OCenW, september 1999. Kort samengevat: wanneer een personeelslid seksueel misbruik pleegt jegens een leerling of als hiervan vermoedens bestaan, zijn schoolbesturen verplicht om direct contact op te nemen met de vertrouwensinspecteur.

Als uit overleg met de vertrouwensinspecteur blijkt dat er sprake is van een redelijk vermoeden dat dit misbruik heeft plaatsgevonden, dan dient het bestuur daarvan onmiddellijk aangifte te doen. Personeelsleden zijn wettelijk verplicht het schoolbestuur direct te informeren wanneer zij op de hoogte zijn van seksueel misbruik of seksuele intimidatie van een leerling of personeelslid.

Maatregelen seksuele intimidatie

Maatregelen school

- De contactpersoon van de school schat in of de vertrouwenspersoon moet worden ingeschakeld.
- Er is een contactpersoon op iedere locatie aangesteld. Hij/zij is eerste aanspreekpunt bij vragen of klachten. De aanwezigheid van een contactpersoon is bekend gemaakt bij schoolpersoneel, leerlingen en ouders/verzorgers.
- De scholen hebben een interne en een externe vertrouwenspersoon aangesteld.

- Indien sprake van seksuele intimidatie worden bij minderjarigen altijd de ouders/verzorgers van het slachtoffer, na overleg met de vertrouwenspersoon, en de aangeklaagde op de hoogte gesteld.
- Door de school wordt aan het schoolpersoneel, leerlingen en ouders/ verzorgers via de school- en personeelsgids informatie verschaft over hoe op school wordt omgegaan met seksuele intimidatie, welke mogelijkheden er zijn om een klacht in te dienen. *Tevens zet de school zich in om preventieve activiteiten en maatregelen uit te voeren.*

Maatregelen politie

Indien door het slachtoffer officieel een klacht wordt ingediend bij de politie kan hier de procedure in gang worden gezet. Deze procedure gaat via de politie, Openbaar Ministerie en de rechtbank.

Maatregelen OM

Afhankelijk van de ernst van het feit, wordt het proces-verbaal afgedaan middels een aanbod taakstraf via de Officier van Justitie dan wel middels het aanbrengen van de zaak bij de Kinderrechter / Meervoudige kamer.

De aangever kan indien hij / zij dit wenst over het verloop van de zaak geïnformeerd worden.

Hulpmogelijkheden

Maak gezamenlijk een overzicht van organisaties die hierop van toepassing zijn.

- Denk hierbij aan; Veilig thuis, jeugdteam, wijkteam, GGD, huisarts, politie

Preventieve maatregelen

Voorkomen is beter dan genezen! Kijk n.a.v. het incident hoe en of je een (klas- of school brede) preventieve interventie kunt inzetten, om het gesprek met de leerlingen aan te gaan en hiermee herhaling te voorkomen.

Gebruik hiervoor bijvoorbeeld de lessen van burgerschap / maatschappijleer.

Stel gezamenlijk (met gemeente en politie) een palet samen met interventiemogelijkheden en maak hier met de desbetreffende partij afspraken over.

- Voorlichting Halt Sexting education
- Kijk voor het landelijk aanbod aan interventies op de website van Stichting School en Veiligheid

2.9 Ongewenst bezoek in en rond de school

Algemene definitie

Bij ongewenst bezoek kan bijvoorbeeld gedacht worden aan personen in of rond de school:

- met criminele activiteiten (dealen, heling)
- leerlingen van andere scholen die problemen veroorzaken
- die komen om iemand te intimideren/mishandelen, bijvoorbeeld ouders die verhaal komen halen bij leerlingen, personeel, directie.

Juridische definitie

Zich bevinden op verboden grond (artikel 461 WvS)

Hij die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, zich op eens anders grond waarvan de toegang op een voor hem blijkbaar wijze door de rechthebbende is verboden, bevindt of daar vee laat lopen, wordt gestraft met een geldboete van de eerste categorie.

Lokaalvredebreuk (artikel 139 WvS)

Hij die in een voor de openbare dienst bestemd lokaal wederrechtelijk binnendringt, of, wederrechtelijk aldaar vertoevende, zich niet op de vordering van de bevoegde ambtenaar aanstonds verwijdert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of een geldboete van de tweede categorie.

Hij die zich de toegang heeft verschaft door middel van braak of inklimming, van valse sleutels, van een valse order of een vals kostuum, of die zonder voorkennis van de bevoegde ambtenaar en anders dan ten gevolge van vergissing binnengekomen, aldaar wordt aangetroffen in de voor de nachtrust bestemde tijd, wordt geacht te zijn binnengedrongen.

Indien hij bedreigingen uit of zich bedient van middelen geschikt om vrees aan te jagen, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of een geldboete van de derde categorie.

De in het eerste en derde lid bepaalde gevangenisstraffen kunnen met een derde worden verhoogd, indien twee of meer verenigde personen het misdrijf plegen.

Toelichting Bovenstaande wordt als bedreigend of erg onprettig ervaren. Zeker als daadwerkelijk sprake is van bedreigingen of als er fysiek of verbaal geweld wordt gebruikt heeft dit een negatief effect op het veiligheidsgevoel in en rond de school. Wanneer de persoon in kwestie ondanks deze waarschuwing toch terugkomt, dan heeft elke burger in Nederland het recht om een verdachte op heterdaad aan te houden. De directie kan dit recht dus gebruiken om jongeren, ouders of andere lieden aan te spreken als zij ondanks waarschuwingen toch zonder toestemming de school of het schoolplein betreden. Hetzelfde geldt in geval van lokaalvredebreuk.

Maatregelen ongewenst bezoek in en rond de school

Maatregelen school

Inschatten van de situatie en daarmee keuze bepalen wel of niet de politie in te schakelen.

Primair, indien er sprake is van een situatie die de school zelf afhandelt: – Personeel van de school kan mensen wegsturen die in en rond de school lopen en daar niets te zoeken hebben wegsturen en een waarschuwing geven. – Personeel van de school kan ouders/verzorgers van verdachte jongere informeren en verzoeken om het ongewenste gedrag te doen stoppen. – De directie van de school kan, wanneer de problemen aanhouden, als tweede stap een schriftelijk toegangsverbod uitreiken. *Secundair*, indien er sprake is van betreding gebouw of terrein ondanks toegangsverbod: De school kan dan betreffende persoon aanhouden (zorg voor getuigen) en de politie bellen. (Let op: aanhouding is niet hetzelfde als vasthouden of opsluiting. Betreffende persoon zou dat namelijk: kunnen aanmerken als ‘gijzeling’ of wederrechtelijke vrijheidsberoving.)

Bij herhaling of toename (kwalitatief en/of kwantitatief) van de problematiek dan kan de school de politie bellen.

Maatregelen politie

- Tegen de verdachte kan proces-verbaal worden opgemaakt.
- Ouders/verzorgers verdachte jongere informeren en verzoeken om het ongewenste gedrag te doen stoppen

Hulpmogelijkheden

Maak gezamenlijk een overzicht van organisaties die hierop van toepassing zijn.

- Denk hierbij aan; Jeugdtypeam, wijkteam, GGD, huisarts, politie

Preventieve maatregelen

Voorkomen is beter dan genezen! Kijk n.a.v. het incident hoe en of je een (klas- of school brede) preventieve interventie kunt inzetten, om het gesprek met de leerlingen aan te gaan en hiermee herhaling te voorkomen.

Gebruik hiervoor bijvoorbeeld de lessen van burgerschap / maatschappijleer.

Stel gezamenlijk (met gemeente en politie) een palet samen met interventiemogelijkheden en maak hier met de desbetreffende partij afspraken over.

3. Procedure Schoolverzuim

Algemene definitie

Er zijn twee soorten schoolverzuim te onderscheiden:

- *Absoluut schoolverzuim* Een leerplichtige jongere staat niet bij een school / onderwijsinstelling ingeschreven.
- *Relatief schoolverzuim* Een leerplichtige jongere staat wel ingeschreven bij een school / onderwijsinstelling, maar deze wordt ongeoorloofd gedurende een lange of korte periode niet bezocht.

Juridische definitie (*Herziene leerplichtwet 1969*)

Art. 19: controle absoluut schoolverzuim door burgemeester en wethouders. Burgemeester en wethouders controleren of jongeren, die als ingezetene in de basisadministratie persoonsgegevens zijn ingeschreven en nog leerplichtig of partieel leerplichtig zijn, overeenkomstig de bepalingen van deze wet als leerling zijn ingeschreven.

Art. 21: kennisgeving relatief schoolverzuim. Indien een ingeschreven leerling van een school t.a.v. wie deze wet van toepassing is, zonder geldige reden les- of praktijktijd heeft verzuimd en dit verzuim plaatsvond op drie achtereenvolgende schooldagen, dan wel het verzuim gedurende een periode van vier opeenvolgende lesweken meer dan 1/8 van het aantal les- of praktijktijd bedraagt, geeft het hoofd van de school hiervan onverwijld kennis aan burgemeester en wethouders van de gemeente waar de leerling woon- of verblijfplaats heeft. Toelichting Relatief schoolverzuim wordt onderverdeeld in:

○ Luxe verzuim

Leerplichtige jongeren worden thuisgehouden of blijven zelf thuis uit luxe overwegingen zoals een vakantie met het gezin of een feest. (NB vakantieverlof is alleen mogelijk wanneer met een werkgeversverklaring van één van de ouders aangetoond kan worden dat binnen de reguliere schoolvakanties geen gezamenlijke gezinsvakantie van twee weken mogelijk is.)

○ Signaal verzuim

Het schoolverzuim is een signaal dat er sprake is van dieperliggende problemen. Bijvoorbeeld problemen in de gezinssituatie, faalangst, het zich niet welbevinden op school, niet kunnen omgaan met conflictsituaties etc. In dit verband gaat het met name om het signaalverzuim. Signaalverzuim kan leiden tot voortijdige schooluitval.

Wanneer de school leerplichtzaken op de hoogte stelt van het signaalverzuim zal de leerplichtambtenaar de ouders / verzorgers en de jongere wijzen op hun wettelijke verplichting onderwijs te volgen.

Daarnaast is het van groot belang aandacht te besteden aan de achterliggende gronden van het verzuim en te zoeken naar een passende oplossing, indien mogelijk samen met school, ouders / verzorgers en de jongere.

Eventueel (en indien van toepassing) kan het zorgadviesteam worden ingeschakeld. Hoe eerder er aandacht is voor de achterliggende problemen van het schoolverzuim hoe groter de kans is dat herhaling van verzuim of zelfs uitval van de jongere te voorkomen is. Daarnaast kennen sommige scholen een verfijning op de regeling waar het te laat komen betreft. Ook het te laat verschijnen in de lessen is een vorm van ongeoorloofd schoolverzuim.

Maatregelen school

Directies van scholen geven aan de leerplichtambtenaar van de woon- of verblijfplaats van de jongere binnen 7 dagen kennis van in- en afschrijvingen van leerplichtige jongeren. Dit om absoluut schoolverzuim te kunnen controleren.

Directies van scholen zijn verplicht om de leerplichtambtenaar van de woon- of verblijfplaats van de jongere in kennis te stellen van (vermoedelijk) ongeoorloofd schoolverzuim (art.21). Voor deze melding wordt het formulier 'kennisgeving vermoedelijk ongeoorloofd schoolverzuim' gebruikt. Wettelijk verplicht is melden van verzuim van drie achtereenvolgende schooldagen of gedurende een periode van vier opeenvolgende lesweken meer dan een achtste deel van het aantal uren les of praktijktijd.

Ook herhaaldelijk kortdurend verzuim dat structureel dreigt te worden kan gemeld worden bij de leerplichtambtenaar.

- Van de school wordt verwacht dat zij een sluitende verzuimregistratie voeren en in hun schoolplan aangeven hoe de verzuimregistratie is georganiseerd.
- Van scholen wordt verwacht zorg en aandacht te besteden aan de leerling bij schoolverzuim.

Vanuit school kan naast melding bij leerplichtzaken de situatie van een leerling ingebracht worden in het zorgteam van de school. Dit is raadzaam als er problematiek op meerdere levensterreinen aan het verzuim ten grondslag lijken te liggen en deze problematiek de interne zorgstructuur van de school overstijgt.

Maatregelen leerplichtambtenaar

De leerplichtambtenaar houdt toezicht op de naleving van de leerplichtwet 1969 om het recht op onderwijs voor iedere jongere te bewaken. Als blijkt dat een (partieel) leerplichtige jongere niet staat ingeschreven bij een school of indien een kennisgeving van (vermoedelijk) ongeoorloofd schoolverzuim is ontvangen, stelt de leerplichtambtenaar een onderzoek in en hoort daarbij de betrokkene van de school.

De leerplichtambtenaar hoort de voor de jongere verantwoordelijke personen en de jongere zelf en tracht hen ertoe te bewegen hun verplichtingen na te komen.

Blijkt aan de ambtenaar dat de voor de jongere verantwoordelijke personen of de jongere zelf weigeren de jongere in te laten schrijven bij een school of zij willens en wetens geen zorg dragen voor geregeld schoolbezoek, dan zal zij aangifte doen aan de officier van justitie in de vorm van een proces-verbaal.

In de toelichting van de herziene Leerplichtwet 1969 wordt krachtig benadrukt dat het toezicht houden het karakter zou moeten dragen van maatschappelijke zorg. De leerplichtambtenaar zal in haar onderzoek aandacht hebben voor achterliggende problematiek van het verzuim en door middel van advies bemiddeling en verwijzing trachten het schoolverzuim te beëindigen.

Maatregelen van het Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie heeft de aanpak van de handhaving van de Leerplichtwet verscherpt omdat zij een duidelijke relatie legt tussen jeugdcriminaliteit en schoolverzuim. In dit kader wordt een “likop stuk-beleid” gevoerd waarbij afspraken zijn gemaakt over een snellere afhandeling van leerplichtzaken. Zo zal voortaan in een eerder stadium proces verbaal worden opgemaakt.

De procedure hiervoor is in overleg met de officier van Justitie opgesteld. Justitie streeft naar afhandeling van de strafzaken binnen een termijn van drie maanden. In voorkomende gevallen maakt der leerplichtambtenaar onverwijld proces-verbaal op en stuurt dit in naar de officier van Justitie.

Minstens een maal per jaar zal er een overleg plaatsvinden tussen de leerplichtambtenaren, de Raad voor de Kinderbescherming en de Jeugdofficier van Justitie. Het Openbaar Ministerie stelt voorop dat het van groot belang is zo snel mogelijk te reageren op een geconstateerde overtreding. Daarom is het noodzakelijk dat er op de scholen een sluitende verzuimregistratie is georganiseerd.

Met name bij signaalverzuim en absoluut verzuim waarbij de situatie zeer zorgelijk kan zijn, is zeer snel vervolgen een belangrijk element in het vergroten van de kans dat het strafrecht op enigerlei wijze kan bijdragen aan het oplossen van het probleem.

Wat betreft de termijnen zijn de volgende afspraken gemaakt;

Absoluut verzuim: onverwijld na de melding van de leerlingenadministratie wordt een proces verbaal opgemaakt en aan het Openbaar Ministerie gezonden.

Luxe verzuim: onverwijld nadat de verzuimmelding is binnengekomen wordt een proces verbaal opgemaakt.

Signaal verzuim: als blijkt dat ouder(s), verzorger(s) en/of het kind willens en wetens niet meewerken aan het komen tot een oplossing wordt een proces verbaal opgemaakt. Indien er sprake is van een zorgwekkende situatie zal een afschrift van het proces verbaal worden gezonden aan de Raad van de Kinderbescherming.

Voortijdig schoolverlaten

Hoofddoel van de RMC-regeling is het voorkomen en terugdringen van het aantal voortijdig schoolverlaters in de regio. Het middel is een sluitend systeem van melding, registratie en

doorverwijzing van de individuele schoolverlater. Hierdoor is een netwerk gerealiseerd tussen gemeenten, onderwijs, hulpverlening, arbeidsbureaus en justitie.

De RMC-regeling hanteert de volgende definitie van een voortijdig schoolverlater: “iemand die in de leeftijd van 12 tot 23 jaar gedurende twee maanden geen school bezoekt of het onderwijs verlaat zonder diploma van een opleiding en zonder startkwalificatie.”

Een startkwalificatie is behaald wanneer: - een diploma HAVO/VWO is behaald; - minimaal een diploma is behaald op niveau basisberoepsopleiding (niveau 2) van de nieuw kwalificatiestructuur secundair beroepsonderwijs. Dit niveau kan bereikt worden via de beroepsbegeleidende of de beroeps opleidende leerweg.

4. Checklist preventieve acties

Checklist preventieve acties, waarbij voorwerpen cq goederen die verboden zijn of die door de schoolleiding als niet verantwoord worden aangemerkt, aangetroffen worden.

Er kan, ter preventie van wapen- of drugsbezit op school, door de school een preventieve kluisjescontrole actie worden opgestart.

De school kan ook besluiten om ter preventie van wapen- of drugsbezit op school preventief te fouilleren aan kleding of tassencontrole uit te voeren.

Juridische randvoorwaarden voor het houden van kluisjescontrole en/of preventief fouilleren:

- Maak afspraken over kluisjescontrole en eventueel preventief fouilleren binnen de school.
- Neem deze afspraken op in het **schoolreglement** en breng ouders hiervan op de hoogte.
- Benoem in het reglement wanneer er binnen de school sprake is van een wapen cq drugs. Dit moet minimaal voldoen aan de wettelijke definitie; zie definities voor omschrijving wapens en verdovende middelen.

Politie randvoorwaarden voor het evt. assisteren bij het houden van een kluisjescontrole:

- De school heeft in haar **schoolreglement** opgenomen dat zij kluisjescontrole mag houden. Het schoolreglement moet bekend zijn bij leerlingen en ouders/verzorgers indien leerling minderjarig is

Of

- De school heeft in de huurvoorwaarden van de kluisjes opgenomen dat er kluisjescontrole kan plaatsvinden en huurvoorwaarden zijn getekend.

Aanpak

- De schoolleiding opent de kluisjes, politie is aanwezig ter assistentie
- De executieve medewerkers van politie verschijnen in uniform
- De politie werkt NIET mee aan preventieve fouilleeracties of houden van tassencontrole.

Bij het aantreffen van voorwerpen c.q. goederen door de schoolleiding dient als volgt gehandeld te worden:

- Alle harddrugs en wapens, met uitzondering van voorwerpen vermeld onder artikel 2 lid 1 cat 4 onder Wet Wapens en Munitie, worden door de schoolleiding overgedragen aan de politie en door de politie in beslag genomen.
- Indien het een voorwerp betreft dat geschaard kan worden onder art 2 lid 1 cat 4 onder 7 WWM, dan hangt het ervan af of gelet op de aard en / of omstandigheden waaronder de voorwerpen worden aangetroffen redelijkerwijs kan worden aangenomen dat zij voor geen ander doel bestemd zijn dan om letsel toe te brengen of te dreigen. Bij kluisjescontrole is dit moeilijk vast te stellen, aangezien er niet meer omstandigheden zijn dan “het liggen in het kluisje”.
- Overige voorwerpen en / of goederen zijn ter beoordeling van de schoolleiding hoe te handelen.

Werkwijze indien het een artikel 2 lid 1 cat 4 onder 7 WWM-voorwerp betreft:

1. Schoolleiding gaat in gesprek met betrokken leerling, vraagt waarom het voorwerp in het kluisje ligt, wat de intentie van leerling is ermee te gaan doen en maakt hierover indien mogelijk afspraken.
- 2.a Als schoolleiding goede afspraken heeft kunnen maken:
 - Politie hoeft niet in kennis gesteld te worden
 - Schoolleiding kan het voorwerp innemen c.q. leerling vagen afstand te doen van voorwerp
 - Ouders / verzorgers van leerling dienen van inname van voorwerp in kennis gesteld te worden - Voorwerp dient indien gewenst door ouders / verzorgers aan hen te worden geretourneerd
- 2b. Als schoolleiding geen goede afspraken heeft kunnen maken c.q. geen goed gevoel heeft bij antwoorden van leerling:
 - Politie wordt in kennis gesteld
 - Politie ondervraagt leerling
 - Politie kan indien nodig een getuigenverklaring opnemen van schoolleiding
 - Politie interpreteert uitleg van leerling en beoordeelt de omstandigheden:
 - **Geen** omstandigheden die leiden tot aanname dat leerling het doel heeft om ander letsel toe te brengen of te dreigen met voorwerp?
Schoolleiding neemt het over, verder punt 2a.

- **Wel** omstandigheden die leiden tot aanname dat leerling het doel heeft om een ander letsel toe te brengen of te dreigen met het voorwerp?

Politie neemt wapen in beslag op basis van art 2 lid 1 cat 4 onder 7 WWM c.q. vraagt leerling afstand te doen.

Definities

Verdovende middelen: Bewustzijnsbeïnvloedende middelen: harddrugs (bv. heroïne, cocaïne, XTC) en soft drugs (bv. hennep).

Wapens: Voorwerpen die zijn aangewezen in de Nederlandse wapenwetgeving, de Wet wapens en munitie. Hieronder vallen ook voorwerpen die strafbaar gesteld kunnen worden op grond van artikel 2 lid 1 categorie 4 onder 7 van de Wet wapens en munitie. Dit zijn voorwerpen waarvan, gelet op de aard en / of omstandigheden waaronder zij worden aangetroffen, redelijkerwijs kan worden aangenomen dat het voor geen ander doel bestemd was dan om letsel aan personen toe te brengen of te dreigen.

Voorbeelden hiervan kunnen o.a. zijn zakmessen en schroevendraaiers. De aard en omstandigheid dienen altijd onderzocht te worden; verklaring van de eigenaar / leerling is hiervoor noodzakelijk.